

ROMÂNIA

267 iunie 2024

dunărea de jos

consiliul județean galați

● centrul cultural „dunărea de jos”

revista

DUNĂREA DE JOS

EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
PREȘEDINTE: *Costel FOTEA*

CENTRUL CULTURAL DUNĂREA DE JOS
MANAGER: *Vali Viorel SANDU*

REDAȚIA:
Redactor șef: *Florina Zaharia*
Redactori: Alina-Simona Dragomir, Laura Dumitrache,
Eduard Mihalcea, Costel Radu.

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook: *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se regăsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România).

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Str. Domnească, nr. 61, cod: 800008, tel. 0236418400, fax. 415590,
e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583-0225

Revista poate fi procurată de la sediul redacției.
Aceasta poate fi citită integral și gratuit în arhiva sa:
https://www.ccdj.ro/editura_revista.html

Super petrecere de 1 iunie organizată de Consiliul Județean Galați

„Peste 4000 de copii, părinți și bunici au avut o Zi a Copilului unică în Parcul de Aventură <<EscapeLand>> din Pădurea Gârboavele. Cei mici au fost întâmpinați de personajele lor preferate cu jocuri, baloane, muzică, dansuri, dulciuri, face-painting și multă înghețată. Bucuria a fost imortalizată în poze gata la minut. Centrul Cultural <<Dunărea de Jos>> și <<Marili Kids Show>> i-au încântat pe toți cu momente speciale pline de energie. Copiii au dansat, s-au jucat, au alergat și au râs, iar surprizele nu au lipsit. Mulți au vizitat și Grădina Zoologică, având intrarea gratuită. A fost o zi minunată, plină de fericire, cu promisiunea că anul viitor va fi și mai frumos, cu bob suspendat și piste de bicicletă în parc.

La mulți ani, dragi copii! Sunteți totul pentru noi!”

Președintele Consiliului Județean Galați
Costel FOTEA

Farmacia Ținc

**Bijuterie a istoriei Galațiului restaurată și renovată
de Consiliul Județean Galați**

„Promisiune îndeplinită: Am redat Farmaciei Ținc strălucirea de altădată | Bijuterie a istoriei Galațiului, restaurată și renovată pentru viitorul copiilor noștri.

Suntem extrem de mândri să redăm Galațiului una dintre bijuteriile sale arhitecturale, care a fost restaurată și renovată complet. Am păstrat cu grijă elementele originale ale clădirii, construite acum mai bine de 120 de ani. Mai mult, în timpul lucrărilor, au fost descoperite și restaurate elemente decorative originale din jurul anului 1900, care au fost păstrate pentru a putea fi admirate de către gălățeni. În plus, în turnul clădirii a fost montat din nou, după 30 de ani, un ceas, replică a celui care a existat la începutul secolului trecut. De aceea, pentru copiii noștri, trebuie să păstrăm această frumoasă și impresionantă moștenire culturală a Galațiului.

Valoarea investiției este de aproximativ 5,4 milioane de lei.”

**Președintele Consiliului Județean Galați
Costel FOTEA**

Muzeele prin ochii copiilor

Tur muzeal unic în România, care a încântat deja peste 10.000 de copii

„La Galați a început cel mai mare tur muzeal din țară destinat elevilor, iar mii de copii din județ vizitează și anul acesta, gratuit, muzeele din subordinea Consiliului Județean. Este unul dintre cele mai mari proiecte educaționale realizate în țară, la care țin foarte mult și care aduce multă bucurie copiilor din mediul rural, de la școlile speciale și din Tecuci, Târgu Bujor și Berești. Mulți nu au fost niciodată la un muzeu, la Grădina Botanică sau la ZOO. Pentru ei am creat acest tur muzeal. Astăzi, în prima zi a Programului <<Muzeele prin ochii copiilor>>, peste 200 de elevi din Berești, Rădești, Cudalbi, Cuca, Reditu, Cerțești, Braniștea, Târgu Bujor și Slobozia Conachi vizitează Muzeul <<Casa Cuza Vodă>>, Lapidariul Muzeului de Istorie <<Paul Păltănea>>, Grădina Botanică, Grădina Zoologică, Muzeul de Artă Vizuală, Muzeul Satului și Muzeul Pescăresc. Totul este gratuit, Consiliul Județean asigurând transportul, pachetul de dimineață, masa de prânz la restaurant și gustarea pentru drum. În total, timp de trei săptămâni, 2500 de elevi vor descoperi minunata lume a muzeelor, aflând lucruri noi despre natură, istorie, artă și tradiții.”

Președintele Consiliului Județean Galați
Costel FOTEA

Pianul Fermecat

Concurs Internațional de Interpretare, ediția a-VII-a

La ediția a VII-a a Concursului Internațional de Interpretare „Pianul Fermecat”, din data de 25 Mai 2024, organizat de Centrul Cultural ”Dunărea de Jos”, au fost obținute următoarele premii de către elevii clasei de pian, profesor coordonator Angelica Capră:

- Trofeul categoriei a V-a - Mardare Carolina
- Premiul I - Vesa Sofia Ioana
- Premiul II - Mardare Victor, Neamțu Ioana Sofia, Tatu Iacob, Borș Andrei și Pleșcan Miruna
- Premiul III - Balaban Raluca Maria, Curatu Andrei Ryan.

Vă mulțumesc, dragi elevi și părinți, că ați fost alături de mine și vă aștept la noi provocări!

VIBRAȚIA ASTRULUI LEONIN

Octavian MIHALCEA

Vorbind despre cartea Victoriei Milescu, *Rapsodiile soarelui* (Editura Neuma, 2023), punctul de vedere al inimii va prevala neabătut, situare în raza de influență a energiilor active, cu toată multiplicitatea stărilor care decurg de aici. Fiorul poeziilor ne propulsează pe traiectorii evanescente care au o cromatică accentuat aspectată metafizic. Schimbările de fundament nu fac decât să potențeze atât de particularul ton liric. În jurul soarelui gravitează toate detaliile sufletului poetic.

Impactul astrului leonin asupra interiorului sensibilizat este reprezentat astfel: *se uită fix în ochii mei/ și mă întrebă de ce plâng/ se ascunde după un munte împădurit/ dar i se văd razele/ ca sulițele războinicilor/ printre copacii în armură verde/ în câmpie se deghizează în păpădie/ rup floarea, din ea curge lumină/ printre mărăcini/ aud glasul lui/ prinde-mă, prinde-mă/ eu alerg, alerg spre râul vijelios/ în care își oglindește chipul de medalie/ alerg până la capătul vieții/ acolo mă așteaptă cu premiul cel mare/ ai câștigat și de data asta/ ce mă fac cu tine ?! (Soarele e cam naiv)*. Dicursul liric al Victoriei Milescu va fi pigmentat adeseori cu savuroase (auto)ironii. Mutațiile

cotidianului duc înspre acele întrebări de care depind multe. Realitatea începuturilor constituie una dintre rarele certitudini. În rest, incognoscibilitatea planează peste manifestările telurice și supratelurice. Cât despre semnele carnalității, ele generează câteodată sintagme penetrante: *Îmi dezbrac rochia/ pielea, oasele, sângele/ rămâne mai nimic/ în calea mângâierilor tale/ a sărutului tău pătimaș/ când ninge, nu te speria, sunt eu/ când plouă sunt tot eu/ chiar furtuna pot fi uneori/ tu mă cerți că îmi abandonez visele pe unde hoinăresc/ pe câmpuri, prin fântâni, prin gări/ pe șinele de tren înroșite/ sub luna plină, îmi scapă un geamăt senzual/ stelele sunt geloase, intrigate/ îmi bat în geam/ până când se sparg în cioburi tăioase/ vântul le mătură în zori. (**Devenind reală**).*

Interogațiile din volumul poetei Victoria Milescu ating straturi adânci, plurifațetate. Găsim aici atât reminiscențele suplicierilor trecute, cât și timide promisiuni pentru mâine. Scrisul ia valoarea unei predestinări ce predispune la pericole. În cadrul desfășurării celor cotidiene, vibrația lirică va avea constant un halou care fascinează. Fiind supuși complet timpului, fulgurațiile atipice iau valori majore, la fel ca intermitentele tușe onirice, fascinante prin estetismul lor *sub ninsoarea de diamante, de stele (**Lumina iernii**)*. Viitorul are în el ceva fluid, radical și independent.

Se impune încrederea totală în lumina interiorului, ocultată adeseori. Victoria Milescu ne pune la dispoziție un periplu printre oglinzile schimbătoare ale lumii. Idealul serafic al consubstanțialității cu norii va dăinui nealterat. Cât despre moarte, aceasta este privită într-un mod inedit: (...) *ce bine că sunt mică/ moartea nu mă vede,/ mă calcă pe mână/ eu o mușc de picior/ cu dinții mei mici și ascuțiți/ apoi*

*îi sar la gât/ ea crede că-i un gest de iubire/ și îmi zâmbește cu simpatie/ cine crede că moartea e nemiloasă/ comite o nedreptate ... (**Zona locuibilă**)*. Impenetrabil, misterul traiului pe pământ... Între esențele angelice și cele ce populează bestiariile se petrec numeroase acte surprinse de penița fină a poeziei. Lumea cărților poartă cu ea potențialitatea spectaculosului apoteotic, iubirea și moartea. Inevitabila comprimare temporală conduce la observații lirice acute. Din volumul *Rapsodiile soarelui* se desprinde preocuparea pentru condiția poetului, pentru efectele scrierii asupra mediului înconjurător. Constatăm înfrățirea solară cu toate ce sunt: *Soarele se trezește înaintea mea/ scrie ceva, grăbit/ pe o foaie ruptă din/ carnetul albastru al cerului/ îmi citește solemn/ scriu și eu, cu ambiție/ pe frunze de tei, pe pietrele sfărâmate/ în vuietul stăvilarelor/ pământul mi-e frate, marea mi-e soră/ scriu pe boabele de nisip/ cu picătura de rouă din geană/ soarele își scrie testamentul/ în toate limbile pământului. (**Soarele își scrie testamentul**).*

Sinteza poemului cu viața ia anvergura pietrei unghiulare. La nivelul ființării, dănuirea misterului e una dintre puținele certitudini.

Cultul Dunării

Gheorghe FELEA

În fiecare an, la 29 iunie este marcată Ziua Dunării. Această zi este sărbătorită în cele 14 țări din bazinul Dunării, a căror populație ajunge la 81 de milioane de oameni!. Ca termen calendaristic, data coincide, cu semnarea la Sofia, în 1994, a Convenției privind Cooperarea pentru Protecția și Utilizarea Durabilă a Fluviului Dunărea (ICPDR). Pentru prima dată, Ziua Dunării a fost celebrată în 2004, la 10 ani de la semnarea Convenției. Anul acesta evenimentul marchează și 30 de ani de la semnarea convenției și 20 de ani de la prima sărbătorirea a Zilei Dunării. Evenimentul se va desfășura cu sloganul „Păstrează Dunărea albastră”.

Celebrarea acestei zile urmărește sensibilizarea publicului larg cu privire la importanța fluviului Dunărea și la politicile și strategiile prin care acesta poate fi protejat. În România, cele 11 administrații ale Bazinului Apelor Dunării organizează reuniuni speciale dedicate celebrării Zilei Dunării.

Întrucât mulți cititori nu cunosc faptul că, pe lângă Ziua Dunării, care este un eveniment regional/european, pe durata anului calendaristic mai sunt programate alte patru zile internaționale care sunt incluse în

Agenda ONU voi face o succintă prezentare a acestora. Mai întâi mă voi referi la Ziua mondială a apei marcată, în fiecare an, la 22 martie. Ziua mondială a Apei reprezintă o ocazie binevenită pentru creșterea gradului de conștientizare și sensibilizare a populației în privința demarării de măsuri împotriva crizei de apă și a lipsei canalizării. Tema aleasă pentru anul curent este „Apă pentru Pace” – un îndemn de a folosi apa pentru pace, pentru un viitor mai stabil și mai prosper.

Statisticile evidențiază cât de presantă este problema apei la nivel global: peste 2,2 miliarde de oameni trăiesc nu au acces la apă potabilă în condiții de siguranță, dezastrelor legate de apă au dominat lista dezastrelor naturale din ultimii 50 de ani, iar apele transfrontaliere reprezintă o parte semnificativă din resursele de apă dulce ale lumii.

Conferința Națiunilor Unite asupra mediului înconjurător de la Rio de Janeiro a adoptat, la 22 decembrie 1992, hotărârea prin care ziua de 22 martie devenea Ziua mondială a apei (World Water Day) (rezoluția 47/193). În 2013, a fost marcat Anul internațional pentru cooperare în

domeniul apei, proclamat de Adunarea Generală a ONU, prin Rezoluția 65/154, la 11 februarie 2011.

Pentru a accelera eforturile de a face față provocărilor legate de apă, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a declarat anii 2018-2028 Deceniul internațional de acțiune „Apă pentru Dezvoltare Durabilă”, care a început odată cu marcarea Zilei mondiale a apei, la 22 martie 2018, și se va încheia cu ediția din 2028.

O altă sărbătoare este marcarea, la 8 iunie, a Zilei mondiale a oceanelor care are rolul de a reaminti importanța pe care o au oceanele asupra planetei și a speciei umane. Ziua mondială a oceanelor a fost instituită la 8 iunie 1992, cu prilejul summitului Națiunilor Unite de la Rio de Janeiro. În baza rezoluției adoptate de Adunarea Generală a ONU în decembrie 2008, Ziua mondială a oceanelor a fost recunoscută oficial de Organizația Națiunilor Unite, urmând a fi sărbătorită în fiecare an la 8 iunie.

Există și un alt eveniment dedicat tot domeniului acvatic, Ziua mondială de monitorizare a apei (World Water Monitoring Day) marcată, anual, la 18 septembrie. Ea reprezintă o inițiativă globală menită să determine oamenii din întreaga lume să testeze calitatea apei locale și să încurajeze acțiunile de protejare a apei. Ziua mondială de monitorizare a apei a fost inițiată în anul 2003, de America's Clean Water Foundation, cu intenția de a fi un program adresat oamenilor de pe tot globul cu scopul de a-i sensibiliza cu privire la problemele legate de poluarea apei și pentru a-i determina să testeze apele locale.

Această zi a fost marcată la început la 18 octombrie - aniversarea adoptării, în 1972, în SUA, a Legii Apei Curate (Clean Water Act), în baza căreia a început reafacerea

și protejarea resurselor de apă ale țării dar pentru a facilita participarea și în acele părți ale lumii unde temperaturile ajung la punctul de îngheț la acel moment, în 2007 data a fost schimbată cu 18 septembrie.

În fine, o ultimă sărbătoare acvatică la nivel mondial este Ziua mondială a zonelor umede, marcată în fiecare an la 2 februarie, pentru a sublinia rolul vital al zonelor umede pentru populație și pentru planetă. La 2 februarie 1971, a fost semnată Convenția Ramsar, actul internațional care reglementează zonele umede. Ziua a fost delarată începând din anul 1997.

Tema din 2024 a zilei este „Wetlands and human wellbeing”, dorind să atragă atenția asupra faptului că toate aspectele bunăstării umane sunt legate de stadiul în care se află zonele umede ale lumii. De asemenea, se face trimitere și la modul în care zonele umede și viața umană au fost interconectate de-a lungul istoriei și la nevoia critică de supervizare umană a acestora.

Deși atât apele dulci cât și o parte dintre apele sărate sunt considerate zone umede, doar 2,5% din apă este apă proaspătă și doar 1% este utilizabilă (0,3% în râuri și lacuri). Având în vedere că aceste procente foarte mici de apă proaspătă și utilizabilă sunt furnizate în cea mai mare parte de zonele umede, organizatorii atrag atenția asupra importanței protejării acestor zone. „Zonele umede ne oferă o mare parte din peștele pe care îl mâncăm, orez pentru 3,5 miliarde de oameni și apă pentru agricultură”.

Zonele umede sunt acele spații saturate sau inundate de apă permanent sau sezonier. Zonele umede interioare includ mlaștini, bălți, lacuri, râuri, inundații și mlaștini, în timp ce zonele umede de coastă includ mlaștini cu apă sărată, estuare, mangrove, lagune și chiar recifuri de corali.

Organizatorii atrag atenția asupra faptului că din anul 1700 până în prezent, mai mult de 80% din zonele umede ale lumii s-au pierdut iar tendința se accelerează, din 1970, cel puțin 35% din zonele umede fiind pierdute. Totodată, circa 2,2 miliarde de oameni trăiesc fără apă potabilă sigură, iar circa 485.000 de persoane mor anual din cauza lipsei apei sigure.

Numărul entităților membre Ramsar este de 172, iar numărul zonelor umede considerate de importanță internațională, de 2.503, însumând o suprafață de circa 257.000.000 ha. Convenția Ramsar a intrat în vigoare în România pe 21 septembrie 1991, în țara noastră fiind declarate 20 situri de importanță internațională, totalizând circa 1,17 milioane de hectare

Informațiile furnizate anterior demonstrează că problema apei este una dintre cele mai preocupante pentru omenire și pentru guvernele statale și instituțiile internaționale. Din bibliografia imensă care abordează această temă atrag atenția asupra lucrării geografului- Laurence C. Smith, *Fluvii ale puterii*. Cum o forță a naturii a clădit regate, a distrus civilizații și ne modelează lumea în care trăim. Volumul explorează relația eternă, dar subestimată, dintre fluvii și civilizația umană. Fluviile sunt desigur importante (sursă de apă, transport, igienă etc.) dar întreaga lor influență asupra modului în care trăim este mai puțin evidentă. Fluviile definesc și depășesc granițe internaționale, forțând cooperarea între națiuni. Cantități uriașe de apă fluvială sunt folosite pentru a produce energie, mărfuri brute și hrană. Inundațiile devastatoare ale apei generează războaie, perturbă politica și demografia. Revendicările teritoriale ale națiunilor, legăturile culturale și economice dintre ele, migrațiile popoarelor se produc din diferende de control asupra fluviilor și

din cauza diviziunilor topografice pe care le generează. Pe măsură ce schimbările climatice, tehnologia și orașele transformă relația noastră cu natura se concretizează noi șanse de a proteja apele vitale pentru existență.

Fluviile, mai mult decât orice alt drum de legătură, tehnologie sau lider politic, au modelat cursul civilizației umane. Ele au deschis frontiere, au întemeiat orașe, au stabilit granițe și au hrănit miliarde de oameni, susțin viața, aduc pace sau războaie, acordă putere și distrug, uneori, tot ce le stă în cale. Chiar și astăzi, fluviile sunt o forță globală puternică, crucială pentru viitorul omenirii.

Jared Diamond, câștigător al Premiului Pulitzer, conchide: Ce ne oferă fluviile? Printre multe altele: transport ieftin, dezastre naturale, pește, inundații, căi de acces, energie hidroelectrică, inspirație pentru artă și muzică, apă pentru irigații, granițe naționale etc.

Întrucât Laurence C. Smith este profesor la Universitatea Brown iar anterior a fost profesor și decan al Facultății de Geografie la Universitatea de Stat din California, Los Angeles, menționează în lucrare fluviul Dunărea doar de cinci ori (la paginile 41,62,68,74 și 77). Cu toate acestea, informațiile, explicațiile și soluțiile pe care autorul le prezintă ca referențial ajută cititorul român să înțeleagă mai bine procesele, fenomenele și consecințele subiectelor abordate

Reiterăm ideea că există un număr semnificativ de lucrări dedicate Dunării, scrise de personalități ale istoriei, geografiei, biologiei, geopoliticii, economiei, literaturii, artelor, muzicii, ecologiei, dreptului etc, precum și opere ale unor reprezentanți ai disciplinelor de graniță: ihtiologie,

limnologie, hidrologie, cartografie, construcții navale, transporturi fluviale, navigație comercială și flotă militară, managementul apei, biodiversitate etc.

Din considerente de spațiu nu vom cita opere sau autori, pentru că orice enumerare nu poate fi exhaustivă și nici nu se înscrie între obiectivele prezentului studiu. Noi ne vom limita să ne exprimăm regretul că nu există o Bibliografie a Dunării deși Stan Greavu dacă nu ar fi dispărut prematur, la 24 ani, am fi avut astăzi aceasă lucrare ca instrument de lucru. El începuse documentarea pentru Bibliografia Dunării, neterminată, din cauza decesului. Din lucrare nu s-au păstrat decât coperțile, un plan de idei și primele 25 de pagini, care se găsesc, în manuscris, în casa lui de la Seimeni. Lucrarea urma să cuprindă următoarele capitole: 1. Introducere; 2. Etimologie; 3. Tradiții. Geologie; 4. Hidrologie; 5. Cartografie; 6. Istorie; 7. Dunărea politică; 8. Dunărea economică și comercială; 9. Strategie; 10. Literatură. Vom prezenta o bibliografie și o antologie ale Dunării în cadrul Enciclopediei Dunării la care trudim cu spor.

Prezentăm în continuare unul dintre cele mai frumoase și mai expresive eseuri dedicate fluviului de scriitorul Jean Bart, care pledează pentru reînvierea Culturii Dunării la români.

„Trecătorule! ... oprește-ți pașii când ai ajuns în fața Dunării - exclamă scriitorul. Oricât de grăbit vei fi, rămâi pe loc câteva clipe; meditează și contemplă în tăcere maestratea străvechii ape - Fluviul Rege - pe care lumea antică îl diviniza ca pe o sacră personalitate.

În legende, în credințele cele vechi, apa aceasta avea darul de a spăla de păcate.

Ca și apa Gangelui, ca și apa Nilului, apa de Dunăre se ținea în casete de aur, în tezaur, pe la curțile regale din Orient. Iar strămoșii noștri daci, de câte ori plecau la război se împărțeau - după poruncile lui Zamolxis - cu apă din Dunăre și făceau jurământ să nu se întoarcă până ce nu vor fi biruit pe dușman

Noi, urmașii dacilor, trebuie să reînviem Cultul Dunării.

În fața Dunării, subjugat de măreția acestui fenomen al naturii, rămâi pe loc și te întrebi cu mirare: De unde vine? Cum s-a format uriașa masă lichidă? Cum poate curge neîntrerupt, de mii de ani, spre mare? Fără sfârșit? Fără răgaz? Ce bogății poartă în navele care plutesc pe turburele unde? Ce bogății ascunde în noaptea fundului ei? Ce rol a jucat apa aceasta în istoria omenirii? Câte neamuri și seminții nu s-au perindat pe drumul ei de apă... Unde sunt? Ce urme au lăsat în lunga scurgere a veacurilor? Câte cetăți, orașe, sate s-au ridicat și s-au prăbușit pe malurile sale?

„Bătrânul Danuvius era la antici o lume întregă de bogăție, de întâmplări, de vitejie, de amor și poezie. Fluviu despre care cuceritorii, ca și diplomații, și-au făcut visuri fericite, pe care ele le-a dus pe rând, pe undele sale spre mare.”

Nicăieri în lume nu s-a desfășurat mai des și mai cumplit tragedia războiului ca aici, pe malurile Dunării. De la fenicieni și până la noi, în cursul veacurilor, până azi când culorile românești flutură pe navele moderne, care încrucișează pe oglinda Dunării, câte neamuri n -au răsărit și n-au ajuns pe țărmurile care le stăpânim noi azi.

Dar mai mult ca oricare, istoria neamului nostru este un capitol din chiar istoria Dunării. Nu se află act mai de seamă din viața noastră națională, nu găsim pagină

din istoria trecutului nostru în care să nu fie pomenit numele acestei ape, car ne scaldă țara, ne -a ocrotit și ne dă viață.

„Clasicul Rege al fluviilor e drumul de rondă al României, binefăcătorul ei fizic și patronul ei moral.”Albia acestui fluviu a fost leagănul neamului nostru.

Din moși-strămoși, zicea marele Kogălniceanu, există în poporul român instinctul că fără Dunăre România nu poate fi. Chestia Dunării o considerăm mai presus decât toate - e o chestiune eternă. Convențiile, tratatele oricât de rele ar fi, au un termen, un regim al Dunării e, din natura sa, fără termen. El va ține cât va curge Dunărea spre Mare. Această Dunăre pe care am plătit-o îndestul în trecut, căci au fost secole în care ea a dus la mare mai mult sânge românesc decât apă

Spiritul Dunării a fost, în timp, și graniță, hotar, frontieră dar, mai ales, o adevărată poartă comercială și culturală între nordul baltic și sudul balcanic, între vestul manufacturier și estul mătăsi. Spațiul românesc ca de altfel și cel dunărean a fost prins în vârtejul panideilor, panslavismului, pangermanismului, panislamismului și panortodoxismului, care au generat efecte majore asupra locuitorilor săi. Din păcate, până acum, nu s-a relevat suficient importanța situației României în zona danubiano-pontică, insistându-se exagerat asupra componentei balcanice..

În ceea ce privește cadrul temporal, noi marginalii, cum specifica Noica, stăm prost cu timpul cel îngust, timp linear și al prezentului. De aici, Vasile Băncilă deduce ca temporalitate provizoriul, precizând că acesta este categorie universală în România. Asumând viziunea asupra timpului a colegilor săi de generație, Petre Țuțea rostește sentențios, noi românii trăim în

posibil și nu în real, ceea ce ne îndreptățește să conchidem că afirmația este valabilă și pentru zona danubiană (cu toate că mercantilismul, pragmatismul și spiritul antreprenorial, specifice orașelor porturi, presupun o altă atitudine față de timp!).

În concluzie, analiza morfologică și funcțională a culturii danubiene, născută pe un pământ de cumpănă (Lucian Blaga) și având menirea de pod (Mircea Eliade) între civilizații diferite reclamă o mai fidelă surprindere a specificului și nuanțelor. Opțiunea noastră este pentru ce exprimă mai bine combustia vieții noastre istorice, subliniază, mai nuanțat, tragismul poporului de frontieră, sugerează, mai expresiv, starea de echilibru instabil, sub semnul căruia s-au derulat unele clipe de istorie și trimite, fără echivoc, la evadarea în posibil și la virtualitățile eternizate și mereu amânate ale danubienilor semnificând fie potențialitatea (cu ipostaza increatului, postulată de Brâncuși sau Ion Barbu), fie precaritatea existenței sau virtualul pur, dezirabilul care întredeschide calea către convertirea negativului în pozitiv (consecvenți liniei de interpretare Nae Ionescu, M. Vulcănescu, L. Blaga și C.Noica), care face inteligibil raportul dintre cădere și compensație, dintre virtual și actual etc. Încremenirea în proiect, teroarea istoriei, revanșa geografiei asupra istoriei, retragerea din istorie, teme predilecte ale etnopsihologiei românești, constituie tot atâtea argumente pentru prezența împreună a noicianului întru și a lui între pentru cartografierea identității danubiene.

Anul 1989 devine un reper de la care pornește noua realitate, confuză e drept, dar ieșind din criza profundă a comunismului printr-o asumare a argumentului economic inviolabil, orientându-se treptat și

aproape exclusiv prin valori mercantile și individualism. Etosul instruirii poate reconstitui o hartă unitară a Occidentului, puntea între Europa de mijloc și spațiul anglo-american, acolo unde individualismul nu a distrus comunitățile, ci le-a pus în mișcare, etosul instruirii convertit în societatea cunoașterii fiind spiritul care unește și omogenizează un spațiu de civilizație și de resurse împărțite.

Grigore Antipa, savantul Dunării afirma și el, fără echivoc: Cea mai mare dintre toate avuțiile naturale ale țării noastre este, fără îndoială, Dunărea. În opinia lui Radu Tudoran: Orașele Brăila și Galați au trăit prin grâu și prin navigație iar pentru Emil Vârtosu: Portul reprezintă Academia Comercială practică a Țării Românești și Moldovei.

Geograful Al. Radulescu identifică pentru Dunăre un intreg rol: 1. În primul rând, rolul de arteră de navigație, cunoscută încă din Antichitate și reluată cu intensitate la începutul epocii moderne. 2. Rolul de hotar: Dunărea desparte Europa Balcanică de Europa centro-orientală, căreia îi aparține și România. 3. Dunărea a avut rol de „polarizare politică a statului românesc”. Libera navigație la gurile Dunării poate fi asigurată de o Românie puternică, singura interesată ca navigația pe Dunăre să fie liberă.

Recent s-a (re)lansat Proiectul Dunărea Polis, care s-a blocat între tentația de a exista și neputința de a se naște. Am preluat titlurile celor două volume de eseuri ale lui Emil Cioran pentru că ele sugerează metaforic contextul (re)suscitării realizării unei metropole între Brăila și Galați. Sperăm că, de această dată se va contura conurbația dorită, evocată de un alt brăilean, Anton Dumitriu, în admirabilul eseu Terra

mirabilis sau întâlnirea cu pământul natal. Consacratul istoric al logicii se întreba: Când te întâlnești cu țara ta? Vreau să spun, când ești conștient că trăiești într-un univers propriu, cu axele lui de coordonate, cu valorile lui, pe care le-ai admis fiindcă sînt ale tale, pe care nu le poți ignora, fiindcă nu te poți ignora pe tine însuși? Construită într-o unitate perfectă, cu un contur închis aproape circular de către Mare, Dunăre și râuri, traversată de o coamă de munți, care parcă ar vrea să fixeze această circularitate, țara noastră vorbește imaginației, așa cum plâsmuirile norilor pe cer vorbesc poeziei și visătorilor.

Când m-am întâlnit cu această formă, și când mi-a vorbit atât de mult ? Întâlnirea a avut loc în copilărie, când priveam fără să mă satur cursul Dunării și jocul valurilor ei... și ascultam poveștile bătrânului Danubiu.

Bulboanele sau anafoarele lui, sau uneori, pe timp de vijelie, valurile lui puternice, care făceau un zgomot ca și cum ar fi fost vocea mării, toate îmi cântau legende și vedeam aieva luntrii cu geți și daci, sau trireme romane, sau chiar caiace otomane, care înfruntau pericolele și adâncimea marelui fluviu. Aceasta, era țara mea! Îmi exprim încrederea că vom asculta poveștile bătrînului Danubiu, ne vor încînta legendele, vom admira plâsmuirile norilor pe cer, ne vor vrăji creațiile poeziei și visătorilor, într-un Dunărea Polis grandios și prosper.

Fragmentare

Carmen ANDREI

„Scriu scurt. Nu pot nicidecum să lipsesc multă vreme.”
(René Char)

„Ne trebuie puține cuvinte ca să exprimăm esențialul.”
(Paul Eluard)

Scindarea Eului a preocupat deopotrivă psihologi, psihiatri, psihanalisti, scriitori, filosofi. Pentru Freud, „spaltbar” însemna detașarea persoanei de Sine pentru a se observa, controla, judeca mai adecvat. Sinonimă cu egotismul, desprinderea de Sine provoacă o fragmentare a subiectului. În psihiatrie, când subiectul fragmentat resimte un clivaj neașteptat, neprevăzut al sensului Eului sau, în mod global, al identității sale, când sineitatea sau ipseitatea îi sunt alterate din varii cauze, de alteritate sau contingență, el simțindu-se observator (*străin*) și nu un actor al actelor, vieții sale, vorbim deja de patologic. Această fragmentare a Eului duce la o tulburare disociativă (la o tulburare multiplă a personalității), manifestată prin dispariția unei stări autonome, prin discontinuitate intruzivă și bruscă în vorbire, afect sau comportament, scindarea datorându-se unui traumatism major petrecut în copilărie care afectează grav viața adultului. După diagnoză (depresia și anxietate sunt adesea comorbide acestei tulburări) se recomandă

sau se impun psihoterapia și tratamentul medicamentos.

Fără a avea pretenția de a-i inventaria exhaustiv dimensiunile istorice, sociale, psihologice, filozofice, se cuvine să îl caracterizăm și în literatură. **Fragmentarul (fragmentarea)** este un stil de compoziție care se prezintă *grosso modo* ca un colaj, este structurat ca un arhipelag, imaginat sau gândit ca o constelație împrăștiată savant. Prin combinarea elementelor separate de tot felul (obiecte, fotografii, materiale, texte), compoziția fragmentară și fragmentată se aseamănă cu tehnica colajului. Imaginația vagabondează, nu este favorizată sau impusă o sinteză finală. Este stil de a scrie cu o economie (literară) eminentă subiectivă.

Fragmentarul un gen nonliterar, o mică lucrare compusă din forme scurte, dar complete, finalizate și autonome precum: aforisme, maxime, gânduri, fragmente dispartate. Ca gen și stil, fragmentarul trăiește în semiclandestinitate, în umbra marilor genuri „serioase” de gândire și exprimare.

Se aplică tuturor formelor de exprimare și tuturor conținuturilor, cu excepția ficțiunii. Scriitura fragmentară nu este deci și nicidecum ficțiune, are însă pasaje reflexive, poetice, narative. Într-un studiu teoretic punctual despre definiții actuale și mizele provocante, *Écriture fragmentaire* (1997), specialistă Françoise Susini-Anastopoulos se întreabă dialectic dacă fragmentarul este un eseu mărturisit sau o măiestrie studiată stilistic. Citim scrieri fragmentare pentru că irită (când au conotații negative de deșeu) sau pentru că seduc (când se apropie tangențial, cu carismă cuceritoare de eseu prin estetica melanjului, a mixării și amalgamării).

Fragmentarul se compune din texte autonome, construite ca entități independente, cu personaje literare proprii, legate adesea de o idee călăuzitoare, cu mecanisme și proprietăți oscilante, de un fir roșu tematic și imaginativ care poate divaga. În cazul fragmentarului nu vorbim de o scriitură sub dicteu automat, dictare inconștientă, de plonjare în onirism și stare de semi-veghe indusă de droguri, procedeu privilegiat de poeții suprarealiști. Greu de definit prin ceea ce este exact, fragmentarul se identifică mai ușor prin ceea ce nu este: nu este o scriere minimalistă, nici cinematografică, puzzle sau colaj. Practică elipsa și metonimia, variază registrele, preferă expresiile compacte, ritmurile puternice, termenii bogați în sensuri, conotații și sonoritate, pauzele, elipsa, suspendarea care intensifică și accentuează scrisul prin *ne-spus*.

Scrierea fragmentară, în sensul descris mai sus, caută densitate și relevanță la nivel lexical, sintactic și textual. În alegerea cuvintelor, frazelor, imaginilor,

figurilor, expresiilor se ține cont de forța lor expresivă, sugestivă, evocativă, conotativă, din punct de vedere semantic și fonetic. „Ciocnirea cuvintelor” (concepte și sonorități), ajustările, ezitățile, opozițiile, paradoxurile, variația registrelor produc un limbaj studiat, elaborat. Propoziția alternează între simplu, explicit, sugestiv, concis. Ritmul variază, se folosește evidențierea, repetarea, gradația, amplificarea, *looping*-ul, este o „parole d’attente”. Modul interogativ și exclamativ zguduie și energizează frecvent afirmația. Vorbirea indirectă liberă (fără elemente introductive) este frecvent utilizată. Elipsa este o figură de construcție esențială a fragmentului. Adesea unul sau mai mulți termeni (verb, articol, subiect) sunt omiși. Fragmentarul califică, clarifică, nuanțează, îmbogățește enunțul păstrând în același timp compactitatea (economia de mijloace). Pauzele, cezurile, accentele, pauzele generează un efect multiplu, întărit de punctuația incisivă. Prin alunecare (metonimie), atenția la detalii declanșează generalități, adesea banale, propoziții gata făcute, precum ecouri ale culturii latente, interferențe venite de nicăieri. Propoziții așezate cap la cap, prin simplă juxtapunere, asociere, disonanță, opoziție, formează agregate, de lungime variabilă, dar în general scurte (una sau două pagini, sau chiar mai puțin).

Sunt scene, întâlniri, acțiuni (inațiuni), mai mult sau mai puțin realiste sau șubrede, variații asupra unei impresii, a unei întrebări, divagații, dialoguri (embrion, avortat). Perspectiva („eu”, „el”, „ea”, „noi”) poate varia în cadrul aceleiași secvențe. Revenind la caracterul fragmentar al fragmentării, insistăm pe autonomia agregatelor, mai mult sau mai puțin „terminate”, coexistență, ciocnire,

nuanțare sau completare, dar, repetăm, fără concluzionare sau sintetizare. Ele sunt date și luate ca fragmente ale unei realități potențiale.

Scrisul și cititul sunt la plural. Acestea funcționează în grade diferite. Se amestecă semne, imagini, ritmuri, apoi pornesc, fiecare în felul său în funcție de clipă, moment, pentru a descoperi o esență care se arată, înșală fugitiv intelectul, se retrage, se mișcă, poate că nu există. Uneori apare și umorul fin, dar paradoxul este cel mai seducător.

Două exemple finale pentru a ilustra fragmentarul le regăsim în *Fragmente dintr-un discurs îndrăgostit* de Roland Barthes: „Limbajul este o piele: îmi frec limbajul de celălalt. E ca și cum aș avea cuvinte în loc de degete sau degete la vârful cuvintelor. Limbajul meu tremură de dorință. (A vorbi îndrăgostit înseamnă a te dăruia fără limite, fără dezechilibrare; înseamnă a practica un raport fără orgasm. Și poate că există o formă literară a acestui *coitus reservatus*: galanteria prețioasă” și la Maurice Blanchot, *Spațiul literar*: „Să scrii înseamnă să te dăruiești fascinației absenței timpului”.

ART reading CITY

Zboruri interioare

Ben. Corlaciú

Ed. Centrului Cultural „Dunărea de Jos

2024

Ferecat / desferecat timpul

Valeriu VALEGI

Ferecat / desferecat timpul

Nu ți-e rușine
 cu anii din spate
 ai albit pe nesimțite
 o lentoare s-a furișat în trup
 soarele și luna se vor fi lămurit
 de când le tot cauți umbrele
 zgârcit la vorbă și retras din spectacolul
 trăirilor intense ai subestimat aplombul
 ludicului din textele pe care le numești
 poeme (să fie
 urmașele pohemelor lui Gellu Naum?)
 cu incunabule distilerii și aranjamente te
 ocupi
 printre aversele de caniculă așa
 cum crezi că se cuvine în timpul
 celei de a doua senectuți pe care
 o amintești cu mândrie în fața
 celor curioși din fire
 ferecat/ desferecat trece
 timpul prin gânduri

La amiază

La amiază
 când vinovățiile dau în floare
 de departe vin iubirile
 cu parfum de tei
 la amiază

într-o umbroasă haină
 la adăpost de incertitudini
 se-nmlădie ceru-n
 îmbrățișările somnului
 alegi să-ți duci tolba
 cu amintiri de-o șchioapă
 se micșorează imaginile din ochiul
 pedepsit pentru marea cutezanță
 de a devora totul
 la amiază
 cu o porție dublă de frenezii
 în față

Zvârcolirile mării

Enervant de atent
 scrutezi întinderea mării
 rostogolirea ei iarăși și iarăși
 cu partea nevăzută spre alți ochi
 cu partea neuzită spre alte urechi
 valurile cum tulbură vorbirea
 celui nevrinos odată
 atras de cele mai periculoase jocuri
 unor mici vietăți răspunzând târziu

lucurile se complică-n vaiet de pescăruși
 viziunile țâșnesc din larg
 pe care să le mai duci în spate
 de când te-ai luat cu visările de piept?

din eclipsele de lună

să-ți construiești o arcă
e o binefacere pentru
însinguratul de serviciu

Dacă trebuie să taci

Dacă trebuie să taci
să te retragi printre pietre
numai ele te vor judeca
tăcerea nu-i în zadar

din salcie în salcie
să-ți scotocești sufletul
până vei da de urmele morții
moartea însoțindu-te de dincolo

tăcerea-i de partea luminii
chiar de vei simți în brațe
puțina greutate a umbrei
umbra care te însoțește de dincolo

dacă trebuie să taci
al tău e imboldul
de a vorbi în deșert
deșertul cum merele de aur

Verticala sângelui să știi

Tăcerii să-i tragi fermoarul
singurătății să-i înveți traseul
necurăteniei să-i complici traiul
să-ți torni aleanul în vreascuri
de suvenire aleatorii să ai parte
iar crivățul de s-ar întoace
împotriva nevărstnicelor idealuri
nu poți opri verticala sângelui
să se frângă-n flama zilelor iar
vorbilor culoare s-adaugi să știi

Nemulțumitul pescar

De la o vreme ostenele
apar și nu se mai duc
străzile sunt blocate de umbrele
celor care au fost doar promisiuni.
ți se face dor de un spate întors
un zâmbet pe jumate iar cât despre
liniștea așternută deja ce să mai spui?
ia o carte și memorează pasajele pe care
le-ai sărit odată c-un ochi țintește marginile
tristeții
cu celălalt adună uimirile tardive la picio-
arele
mereu nemulțumitului pescar. de la o vreme
ți-e a hibernare
mocnește
o molipsitoare dorință

Dragi străinătăți

Printre câte nimicuri
ți-ai petrecut emoțiile
(ale altora să fi fost
de nu ți-a încăput sufletul întreg?)
socotindu-le
desocotindu-le c-un spirit revanșard.

Eminescu și lumină de lună

George LATEȘ

Titlul propus de noi pentru acest nou demers eminescian ar putea să-i mire pe unii, căci majuscula din Lumină nu e conformă cu normele academice, în schimb e perfect justificată într-un titlu gândit de poet pentru volumul de versuri pe care-l proiectează începând cu 1870, apoi revine asupra proiectului în 1872 și 1882 cu completări și nuanțări pe care primul editor (Titu Maiorescu) le-a ignorat sau nu le-a identificat în lada cu manuscrise ce i-a fost încredințată după îmbolnăvirea poetului, una fără speranțe de însănătoșire, agonia celor 8 ani de suferință fiind una exemplară pentru demnitatea omului care-și intuise de multă vreme cursul existenței frânte timpuriu. Moartea prematură a celor doi frați mai vârstnici (Iorgu, în 1873, se sinucide prin împușcare, Șerban, decedat în 1874, cauza fiind dublă: tuberculoză și alienație) l-au prevenit pe poet despre un curs al vieții ce urma să se curme repede. De aceea, când boala moștenită dă semne clare de manifestare galopantă, poetul, acum gazetar la Timpul, gândește o ultimă revizuire a volumului gândit din 1870 la Viena, cu conținutu-i selectat și ordonat de el însuși din textele publicate (18) și alte 21 din atelierul poetic, numai că boala, cu semnele-i galopante, îl împiedică să ducă la bun sfârșit proiectul, o constantă a preocupărilor de a ieși la rampă cu o viziune personală despre propriul exercițiu liric.

Aflat din toamna anului 1883 la Viena, internat în sanatoriul de la Ober-Döbling al doctorilor Leidesdorf și Obersteiner, Eminescu e vizitat în primele zile ale anului 1884 de Titu Maiorescu (o întrevedere de un minut, notează Chibici-Revneanu), bucuros că poate aduce câteva exemplare din volumul Poezii, editat de Socec, cu mențiunea anului 1884. Reacția poetului a fost una impasibilă, deși era destul de lucid și preocupat de soarta manuscriselor sale și a bibliotecii personale „Nerecunoștința” poetului e consemnată de Maiorescu în Însemnările zilnice, ignorând însă echilibrul precar al sănătății acestuia și deziluzia nerealizării proiectului vienez, reluat în mai multe rânduri, de a-și aduna versurile, mai vechi sau mai noi, sub titlul Lumină de lună. Motivele pentru care Eminescu ținea morțiș la acest titlu sunt mai multe și derivă din lectura atentă a versurilor sale. Selenarismul și paradisul selenar, construite de el cu osârdie neîntreruptă, sunt parte a unui proiect mai amplu regăsibil în poemul fără sfârșit Memento mori, în care am identificat ceea ce numim „cvadruplarea paradisiacă”, adică acea proiecție a sărbătoririi luminii în cele patru paradisuri cardinalizate: selenar și solar, boreal și austral. Le-am delimitat, descris și interpretat în volumul Mihai Eminescu. Orfism și gnomism, apărut la Editura Junimea în colecția Eminesciana. Până la urmă, această cvadruplare

paradisiacă e unică în literatura universală și e semnul cert al genialității poetului național. Observația merită extinsă, dar nu face obiectul articolului de față. Biografii eminescieni au identificat în manuscrisele de la Academia Română, acum editate prin fotocopiare, notații ample despre optică și ce derivă din aceasta. În cursurile urmate la universitatea din Viena și în cărțile la care a avut acces tânărul Eminescu a găsit informația de care avea nevoie ca să-și articuleze și limpezească viziunea poetică. Acolo a găsit ideea primordiului luminii albe, care trecută printr-o prismă se descompune în cele 7 culori spectrale. Discul lui Newton, prin rotație, le poate retopi în lumina primară, cea albă, asimilată de Eminescu cu cea selenară. În consecință, ne vedem îndreptățiți să contestăm sintagma „poet al naturii”, care convine celor care-l plasează în context romantic și s-o permutăm în „poet al luminii”, una atemporală și cu alte deschideri spre universalitate. De aceea, la o lectură atentă a Luceafărului am identificat în toate strofele poemului câte un efect de lumină, cea selenară fiind însă dominantă.

Un alt text care vine în sprijinul afirmației de mai sus este Lacul, al cărui primă strofă surprinde printr-o aparentă rimă imperfectă (albastru/alb), când în realitate avem de-a face cu o rimă semantică. Argumentele în sprijinul afirmației de mai sus sunt mai multe. Pentru Eminescu albastru e un cuvânt compus din alb și astru, astral, altfel zis alb de culoarea astrelor. Ne-a surprins și amănuntul că, pentru Eminescu, ochii iubitei, petalele florilor, luciurile de apă și aripile fluturilor sunt invariabil albastre, ceea ce conferă acestui epitet cromatic un rol determinant în decodarea limbajului său poetic. Cum toate acestea se suprapun peste reprezentări variate ale erosului,

concentrate într-o veritabilă erotogonie, ajunge la concluzia că erosul e în realitate o oglindire a masculinului în feminin și invers, iar cele patru ipostaze astrale sunt, de fapt, oglinzi în care se proiectează lumina de lună, alb astrală. În sprijinul ideii, enunțate aici, vin nenumărate texte, unele publicate, altele rămase în stadiu de laborator poetic. Spațiul revuistic nu ne permite extensii demonstrative, dar promitem să revenim asupra chestiunii selenarității, care prin exces de uz poetic poate fi asimilată selenarismului. Nu e o fixație, ci mai degrabă o revelație pe care Eminescu a avut-o din timpul studenției vieneze și a amplificat-o până ce a devenit imaginar poetic dominant. Nu ne surprinde, așadar de ce poetul tânăr, dar și cel matur a rămas fidel titlului, aparent anost, oricum mai sugestiv decât titlul-etichetă (Poezii) dat de Titu Maiorescu volumului cu care Eminescu a intrat în veșnicia versului românesc. O întrebare merită pusă: de ce Maiorescu, custodele manuscriselor eminesciene până la depunerea acestora la Academia Română n-a redirecționat la frunzărirea manuscriselor, unde ar fi regăsit intenția explicită a poetului.

Modul în care Maiorescu a gestionat acest tezaur de spiritualitate românească este exemplar în multe privințe, cu mențiunea că merită făcute unele corijări. Una dintre acestea ar fi aceea că în manuscrisul 2277, foaia 123, dacă ar fi ajuns să-l lectureze, ar fi găsit nu doar titlul dorit de poet, ci și textele pe care el însuși le-a selectat și le-a ordonat, după o revizie atentă, în vederea publicării.

N-a fost să fie așa, dar cei care se revendică de la moștenirea eminesciană ar trebui să știe acest detaliu, veritabila cheie de intrare într-un univers poetic emblematic.

Rucsacul verde

Ion MANEA

Venise Namila.

Când lucrurile păreau a intra pe un anumit făgaș, cu Terente Stelaru, marele războinic transformat în pustnic propovăduind cu rămurica lui de alun pacea, și cu Ion Ionescu, ademenind populația spre iubire în lanurile de porumb, așa precum procedase el însuși, cu trei decenii în urmă, făcând din Sefora mama iubitei sale fiice Elena, se petrecu Apocalipsa.

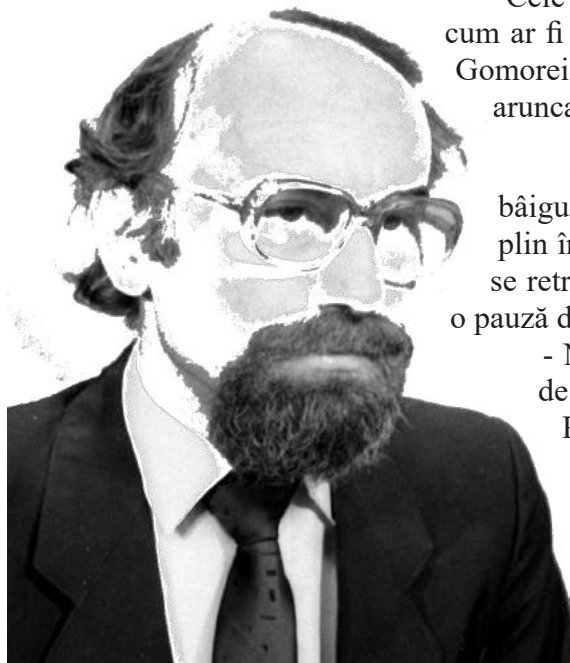
Cerul se întunecă dintr-o dată, ca și cum cineva ar fi pus o stavilă imensă în fața Soarelui, un cutremur prelung se iscă din măruntaiele Pământului, un vuiet ca o tânguire de balaur muribund înfioră orice ființă, iar Dunărea năvăli, și la Tiagla și la Riagla, cu o undă de val ca un tsunami, peste clădiri, peste parcuri și străzi, fără a produce însă nicio stricăciune, ca și cum ar fi vrut doar să spele simbolic sau virtual păcatul, toate păcatele locale, oricare ar fi fost ele, sau, cine ar fi putut ști, ca un avertisment, ca o amenințare virtuală, de la cine, pentru ce?

Cele două orașe se prăvăliră într-o frică teribilă, cam cum ar fi trebuit să fi fost spaima locuitorilor Sodomei și Gomorei în clipa în care năprasnica pedeapsă fusese aruncată asupra lor.

- Măcar de am fi apucat să ne însurăm și noi! a bâiguit Hector Dobrogeanu Serea, înlemnind cu paharul plin în mână la masa din terasa lui Alin Deleanu, unde se retrăsese cu primarul Paris Mumuleanu Baldovin, la o pauză de bere rece.

- Nu-ți fie teamă, prietene, nu scăpam noi așa ușor de însurătoare! Hai, bea-ți paharul și să mergem la Primărie, să gestionăm cataclismul sau ce naiba o fi ăsta! Cheamă o mașină!

Dar abia-și termină primarul ultima vorbă că spre masa lor înaintă, prin noul întuneric și prin vuietul sinistru, ieșind parcă din pământ, Namila. Nici nu putea fi denumită altfel, avea

înfățișarea unui bărbat de vreo doi metri înălțime, burduhănos, cu un ochi mai mare decât celălalt, ambii bulbucăți și parcă emițând jeturi de foc și de vortex în același timp, cu fața brăzdată de șanțuri adânci, ca niște răni profunde și purulente și cu brațele pline de bube vineții și urât mirositoare. Era îmbrăcat de jos până sus în verde închis, strănuta întruna, trimițând în jur stropi de salivă ca niște gloanțe lichide care se loveau de mobilierul din jur cu pocnete surde, de insecte strivite cu scârbă. Purta în spatele ghebos un fel de rucsac sau mai degrabă o raniță, tot verde, din vârful căreia se zărea urcând până deasupra capului hidos ceea ce ar fi putut fi un vârf de mini-rachetă.

„O namilă, da, o namilă, sau o dihanie!”avea să spună Paris Mumuleanu de fiecare dată când își va aminti de înfățișarea acelui intrus terifiant care le apăruse în față pe terasa lui Alin Deleanu în acele momente de spaimă profundă, nemaîntâlnită.

- Imbecililor! a început să urle Dihania, cutremurând și mai mult atmosfera aceea apocaliptică. Corupților! Cine naiba v-a băgat în cap ideea de pace, vouă, care sunteți făcuți pentru război? De sute, de mii de ani, vă bateți cu ăia din Tiagla, o bună tradiție ancestrală vă ținea în lumea bună și, hopa, na! Pace și iubire! Denaturaților! Lașilor! Pacifiștilor!

Paris și Hector aproape că se ascunseseră sub masă, ferindu-se de jetul de gloanțe lichide și primind cu greu în timpane șirul cuvintelor aruncate spre ei.

- Ce vrei, domnule? reuși să articuleze Paris.

- Gura, rahat de primar ce ești!

- Nu vrei să bei o bere cu noi? întrebă aproape fără să-și dea seama Hector.

- E rece, de Riabla! intră și Paris în joc, revenindu-și parcă din uluială.

Namila se opri o clipă descumpănită, dar reveni, de data aceasta, parcă mai blândă, chiar ușor „nostalgică:

- Și ce război frumos începuserăți voi! Cu drag vă urmăream și simțeam cum îmi crește inima de bucurie! Iată, ziceam, iată un loc pe pământ unde mi-ar plăcea să trăiesc și să asmut în dreapta și stânga. Tare drag mi-a fost Agamemnon al vostru, cu fluturii lui balauri, dar și celălalt, Toporr al inamicilor, deși ăsta din urmă părea un pic cam bleg, cu toate albinele și arcurile lui, dar ce vrei?, el servește o femeie, nu un bărbat ca tine, Parise! Ei, da, de toți îmi plăcea. Îl aveai pe unul, Terente Stelaru, sânge fierbinte de războinic adevărat, teribil luptător, campion al lui Marte, și ce-ați făcut voi și prietenii voștri din el? Un bășinos de pustnic ce păcălește lumea cu vreascu lui de alun numai bun de pus la foc. Pe Ion Ionescu de dincolo îl iubeam pur și simplu, da, așa cum apărea el în zale și coif cu fluturași în vârf, fără cal, dar teuton adevărat, chiar mă îndrăgostisem de el. Pe urmă a înnebunit cu dragostea lui în porumb și omagiul către Cristofor Columb. Da, așa era la voi, aici, pe Dunăre! Uitasem de teribila bătălie navală cu invincibilul Pânzar Tiaglezesc, cu corăbii transformate în lebede-cal, ca să nu mai zic de invazia infanteriei de purici, de vinul transformat în apă. Ce frumos! Ce interesant vă războiați voi, părea că mult sânge va curge și multe distrugeri vor fi și, dintr-o dată, pace! Pace și iubire! Nu, nu se poate așa ceva! Să vă fie rușine! De trei ori rușine!

Iritat la culme de aceste cuvinte mai mult stropite decât rostite, Hector își luă paharul plin cu bere și azvârli conținutul blond direct în fața Dihaniei. Surprinsă, ea tăcu o clipă, se șterse pe față cu dosul palmei

drepte pline de negi și alte excrescențe oribile, și tună spre cei doi:

- Dacă până mâine dimineață la orele opt nu reîncepeți operațiunile militare speciale, vă voi pedepsi ca pe Prometeu, vă voi răstigni de fațada Primăriei și voi chema vulturii din Tiagla să vă ciugulească ficații! Ați înțeles? Până mâine dimineață! Acum, zbor spre Tiagla să le ameninț și pe matracucile alea două.

- Avem și la Riabla vulturi! îi aruncă Paris Mumuleanu Baldovin, enervat de cuvântul folosit pentru fetele lor.

- Taci, caricatură! Că asta ești! Vai, unde e Paris cel de sub zidurile Troiei?

Și, cu aceste cuvinte, Namila dispăru, lăsând să se vadă clar în spatele imens vârful acelei rachete din rucsacul lui verde.

*

Elena și Hortensia tocmai intraseră în unitatea de Cosmetică \$ Makeup a Seforei Ionescu. Nu voiau decât o aranjare rapidă, pentru a se pregăti în liniște pentru întrunirea de la Vagna Zădeni, când se produsese și la ele în cetate Apocalipsa. Speriate, se precipitară să se întoarcă rapid la Primărie, deși doamna Sefora le și ieșise întru întâmpinare, gata să le ofere makeup-ul ei. Soția lui Ion Ionescu nu se panicase așa de tare de ceea ce se întâmpla afară, nici măcar de valul uriaș de apă de Dunăre care tocmai se retrăgea spre albie și chiar le zise:

- Stați liniștite, fetele mele, nu se va întâmpla nimic, trebuie să fie vreun exercițiu meteo de-al lui Toporr al vostru!

Zâmbetul care tocmai se schița pe chipul primăriei de Tiagla îngheță. Tocmai atunci pătrunse din neantul de afară, ca o vijelie, și aici, Namila.

- Luați loc și ascultați, mai ales dumneata, domnișoară Elena! zise.

Elena nu-și putea lua ochii de la buboaiele intrusului și mai ales de la vârful de rachetă ce îi ieșea din spate și îndrăzni să vorbească:

- Dar cum îți permiți, domnule, să dai buzna în cabinetul mamei mele?

- El este cel ce este! bâigui, de frică, Hortensia.

- Am să vă transmit un comunicat important pentru cetatea voastră! anunță el, slobozind gloanțele lichide în toate direcțiile.

Elena se feri, ștergându-se de cele care o loviseră pe față și spuse amenințător:

- Am să-l chem pe tata!

- Îl cunosc pe stimabilul Ion Ionescu, a fost preferatul meu în războiul tiagloriabil, dar n-are el ce face aici!

Fata și sunase între timp.

- Alo, tata? Sunt la mama la cabinet, am un necaz mare aici cu unul mare și urât, cu bube și răni, poți să vii?

- Unde ți-e fulgul? veni răspunsul.

- Care fulg? A, acela pe care mi l-ai dat? E acasă, într-o casetă, pe măsuța din dormitor!

- Mă duc să-l iau și vin cu el acolo! Alerg!

Dihania cu rucsacul verde ignoră conversația Elenei și-și ținu discursul, exact acela pe care îl rostise și la Riabla, în fața lui

Paris Mumuleanu Baldovin și a lui Hector Dobrogeanu Serea.

- Să-ți pui pofta în cui, domnule! zise Elena, când termină de vorbit omul în verde. Află că noi avem alte planuri acum! Ne vom iubi și ne vom uni! Așa să știi!

- Niciodată! Voi reaprinde flacăra sfântă a războiului! Chiar eu, cu mâinile acestea buboase și aducătoare de mari victorii! le amenință dihania și ridică demonstrativ cele două brațe, ca niște ramuri noduroase ale unui copac putrezit.

- Așa, domnule, predă-te!

Era Ion Ionescu., care tocmai intrase cu casetuța Elenei în mâini.

- Ia fulgul și suflă în el! îi strigă fetei.

Elena se conformă și, imediat îl zări, intrând, aplecându-se foarte mult, aproape în unghi de 45 de grade, ca să nu se lovească, pe Cel Foarte Înalt de pe Faleză. În spatele lui venea, ajungându-i doar până la brâu, Omul cu Traista până la Pământ.

- Aici erai, mișelule? tună Înălțimea Sa. Cum de te-ai strecurat fără să aflăm noi?

Namila făcu instantaneu câțiva pași în spate, spre direcția în care asista, ca la spectacol, Sefora Ionescu, care începu să bată din palme. Ion Ionescu îi aruncă o privire prohibitorie și ea înceta imediat.

- Trăistosule, grăi Cel Înalt, arestează-l și pune-i cătușele!

- Nu le am în traistă decât pe alea cu care am fost încătușat și eu, nu cred că se potrivesc la dihania asta!

- Pune-le, că sunt universale! Se autoreglează.

În mod ciudat, Namila se aplecă și întinse supus mâinile. Clicul de prindere care se auzi în încăperea ticsită de tensiune aduse liniștea în inima tuturor.

În chiar acel moment Apocalipsa dispăru, cerul se însenină, lumina pătrunse generoasă reflectându-se pe chipurile celor prezenți, păsărelele de afară începură să cânte din nou, iar doamna Sefora Ionescu bătu frenetic din palme. Nimeni n-o mai opri.

- Și acum ce fac cu el? întrebă Omul cu Traistă.

- Bagă-l în ciuperca mea și îl ducem la Vagna Zădeni. E un beci acolo, sub Centrul de Comunicare.

- Am înțeles!

- Ai grijă cu rucsacul verde din cocoșa lui, are în el ceva extrem de periculos! mai spuse Prea Înaltul, apoi se întoarse spre Elena Ionescu:

- Ar trebui să-ți iau fulgul acela cu care m-ai chemat, domnișoară, căci al meu este! Ghici cine mi l-a furat! O să am eu o discuție și cu dumneata, domnule Ion. Deocamdată, păstrați fulgul!

În colțul lui, Ion Ionescu zâmbea a viitor.

Evul Mediu

Theodor VASILESCU

Este momentul să ne reîntoarcem la subiectul principal *parcursul și semnificațiile dansului* în epocile istoriei europene. Întreruperea cursivității a fost necesară sublinierii filiației și interferențelor celor două mari culturi europene din spațiul antic. Un concentrat tur de orizont, asupra aspectelor specifice următoarelor perioade, Evul Mediu, este un auxiliar necesar percepției și urmăririi evoluției societății în acest frământat timp.

„Evul Mediu a debutat cu declinul și căderea Imperiului Roman de Apus în anul 476 și s-a încheiat cu Căderea Constantinopolului în 1453, marcând tranziția spre Renaștere. Epoca s-a caracterizat prin invazii din Asia Centrală și prin dezvoltarea a trei mari religii: Creștinismul, Islamul și Budismul. În Europa, declinul Imperiului Roman, dezurbanizarea și depopularea, precum și scăderea nivelului de trai a dus la conceptul de „Epoca întunecată”, deși în estul Mediteranei, Imperiul Bizantin a prosperat și a păstrat moștenirea civilizației romane prin continuitatea creștină. (deși populația sa a fost vorbitoare de limbă greacă). Constantinopolul a fost cel mai mare oraș al lumii între secolele IV și VI. Latinitatea a fost continuată în Europa de Vest de către Biserica Romano-Catolică. Regatele creștin-europene au preluat instituțiile romane, în timp ce erau formate episcopii și mănăstiri pe măsură ce religia creștină se extindea în cea mai mare parte a Europei. Abia la începutul Evului Mediu Târziu, Europa și-a mai revenit economic pe măsură ce s-au făcut progrese pe plan agricol și tehnologic, permițând comerțului să înflorească, în special în nordul Europei, (Liga Hanseatică) Din 900 până în 1250. Regii și împărații au devenit capetele statelor centralizate și naționale, precum Franța și Anglia. Sfântul Imperiu Roman a fost mai degrabă un conglomerat federal, alcătuit din mai multe entități statale, împăratul având rol figurativ. În Evul Mediu s-a petrecut și divizarea formală a Bisericii Catolice de bisericile ortodoxe, cu Marea Schismă din 1054, apoi cu reformele protestante și apariția sectelor și bisericilor protestante din 1517, când Martin Luther și-a publicat cele 95 de Teze în care critica Papalitatea pentru corupție. Cruciadele, începute în 1095, au fost tentativele creștinilor europeni pentru a căpăta control asupra Țării Sfinte (Levantul) și Ierusalimul de sub ocupația musulmană, aceștia fiind inspirați de Evangheliile Noului Testament și de răstălmăcirea acestora de Biserica Catolică. Au rezultat o serie de expediții militare cu jefuiri și masacre în numele religiei. Inchiziția, ce a urmărit stărpirea ereziei și a altor credințe non-creștine, a provocat numeroase victime (printre care creștinii reformatori considerați eretici, musulmanii și evreii), dar abia în ajunul modernității a început fenomenul cunoscut ca „vânătoarea de vrăjitoare”.

([Historia.ro https://historia.ro](https://historia.ro)>General) (<https://dokumen.tips>>documents)

Față de importanța, densitatea și varietatea evenimentelor care s-au petrecut în spațiul european, între secolele V și XV ale erei noastre, cunoașterea reacțiilor diferitelor categorii ale societății acelor vremuri are ca scop și aflarea datelor caracteritice dansului sau genurilor de dans practicate atunci.

Sursele pentru o înțelegere a dansului în Europa medievală sunt limitate și fragmentare, fiind compuse din câteva reprezentări interesante în picturi, câteva exemple muzicale a ceea ce ar putea fi dansuri și aluzii împrăștiate în texte literare. Primele descrieri detaliate ale dansului datează doar din 1451 în Italia, care este după începutul Renașterii în Europa de Vest.

Cea mai documentată formă de dans secular în Evul Mediu este colindul numit și „carola” sau „karol” și a fost cunoscut din secolele al XII-lea și al XIII-lea în Europa de Vest, atât în mediile rurale și cât și în cele de curte. Un grup de dansatori, cu pașii acestui dans formează un cerc și, ținându-se de mână, dansează lin și solemn, deplasându-se în sens invers acelor de ceasornic, pe conturul cercului, cântând într-un stil de lider și refren. În nordul Franței, alt termen pentru acest tip de dans este „ronde” și diminutivele sale „rondet”, „rondel” și „rondelet” din care derivă termenul muzical mai modern „rondeau”. În zonele de limbă germană, același tip de dans coral era cunoscut sub numele de „reigen”. Cel mai popular a fost Carola, inițial o procesiune-dans, originar din Provence, ca dans însoțind un cântec. Carola s-a răspândit rapid în toată Europa datorită unui trubadur rătăcitor, și în cele din urmă a devenit nelipsit la toate sărbătorile.

În tot Evul Mediu, a existat un sentiment puternic de teamă de moarte,

imaginile morții, și diavolului, au fost în mod constant găsite în simbolurile medievale. Imaginea de dans a morții apăruse deja în antichitatea târzie și era răspândită de mai multă vreme. Mai întâi, în timpul carnavalului, puteau fi vazute măști care reprezentau moartea. Cei ce purtau asemenea măști aveau dreptul să danseze cu oricine altcineva, în timp ce publicul se distra văzând groaza de pe chipurile celor obligați să danseze cu moartea. Aceste măști au ajuns și în cimitire și s-a considerat că dansul acolo cinstea astfel memoria morților. Cu timpul, aceste dansuri au fost sanctificate devenind un exercițiu pios.

Ele erau însoțite de maxime evlavioase și au căpătat numele de dansuri *macabre* sau *dansuri ale infernului*. Îndată după aceea au apărut și desene ale acestor dansuri, pe care mulțimea le privea cu o respectuoasă credulitate. Preoții și-au imaginat că acel care face legământ să execute pictând un dans al morților ar putea, dată fiind forța legământului, să se lepede de cele mai cumplite blesteme. Această absurditate a fost crezută și de atunci s-a recurs mereu la un asemenea mijloc, mai cu seamă în perioada epidemiilor de ciumă, frecvente în acele timpuri. Din Evul Mediu, o întâmplare, cu același substrat misterios-mistic cu dans, ca o manifestare de isterie colectivă : În timpul sărbătorilor creștine, poporul a început brusc să cânte și să danseze în biserici, suprapunându-se serviciului divin care se desfășura în ele. Aceste dansuri nebunești au fost observate în țările din vestul Europei. În Germania, au primit numele „Dance of St. Witt”, iar în Italia, „Tarantella”.

După o altă interpretare a credințelor și actelor determinate de fenomenul dansurilor macabre: *La răscrucea celor două tipuri, mistic și profan, întâlnim*

dansurile macabre, asociate Războiului de 100 de ani (1337-1453), epocă de excese și extreme, caracterizată în artă prin marii retoricieni, în literatură prin stilul flamboaiant, în arhitectura, prin polifonia savantă în muzică, prin dramatismul intens în sculptură. Ele reflectă o concepție asupra vieții, supusă veșnic vecinătății cu moartea.

Unii autori povestesc despre dansul macabru ca despre manifestări instinctuale, primitive, isterii colective înrudite cu practicile șamanice, în care indivizi aparținând mai ales categoriilor sociale defavorizate se lasă pradă unui adevărat delir; dansând prin cimitire sau parcurgând în transă sute de kilometri, până când se prăbușesc de epuizare. Alții consideră dansurile macabre ca fiind doar o temă filosofică recurentă în artele vizuale: lanțul de mâini alternând oameni cu schelete n-ar fi fost decât o reprezentare vizuală simbolică, întâlnită la intrarea în cimitire sau biserici, ca un memento mori. Iar alții afirmă că se practicau într-adevăr unele dansuri în care frenezia putea duce la epuizare fizică și chiar moarte, dar că acestea se desfășurau numai de sărbătoarea lui Saint-Jean și erau mai frecvente în Flandra. (sursa internet)

Dansul medieval a rămas în multe privințe un act improvizat. Oamenii iubesc dansurile, dar nu exista reguli de dans stabile. Dansul era forma acceptată de curte, artiștii de la curtea lor însoțind dansul cu cântul, dar mișcările au fost dintre cele mai simple. În secolul al XII-lea, cultul dragostei romantice și al cavalerismului a transformat în mare măsură dansul, abordând sincer virtuțile sale eroice.

În Evul Mediu, în ciuda tendinței clerului de a menține funcția religioasă a dansului, influențele laice au devenit din ce în ce mai puternice, accentuându-se în sec.

al XIII-lea, când în practica socială s-au dezvoltat diverse genuri de dans (denumite chorea, charola, carole, danse, estampie ș.a.).

Renașterea a adâncit acest proces. Pașii simpli din dansurile vechi s-au dezvoltat, au combinat gesturile și mișcările, s-au individualizat. Au apărut forme noi și s-au creat succesiuni tipice, în care un dans lent, binar, era urmat de altul rapid, ternar. În felul acesta au luat naștere suitele.

<https://www.medievaldanceonline.co.uk/the-carole>

ROBERT GREENE
GEORGE-A-GREENE, STRĂJERUL DIN WAKEFIELD
Traducere: Oana-Celia Gheorghiu
Note: George Volceanov
Fragment

Oana - Celia GHEORGHIU

SCENA 2

Intră judecătorul, câțiva localnici, George-a-Greene și Sir Nicholas Mannering.

JUDECĂTORUL: Domnule Mannering, stați puțin deoparte,
Cum e mai bine să ne sfătuim.
Oameni din Wakefield, contele de Kendall
Ne cere hrană, dar, de-l ajutăm,
Noi l-am trăda pe rege; voi ce ziceți?

PRIMUL LOCALNIC: Cum spui domnia ta, așa vom face.

JUDECĂTORUL: Domnule Mannering, ne-am hotărât.

MANNERING: Ce-ați hotărât?

JUDECĂTORUL: Așadar, domnule.
Nu-i vom trimite lui Kendall provizii,
Căci contele-l trădează pe monarh
Și-ar însemna că îl trădăm și noi.

MANNERING: Vi-i mintea într-o dungă, orășeni,
Nu vă deșteaptă riscul iminent
Destul cât s-aveți grijă doar de voi?
Treizeci de mii de oameni are Kendall

Și iute face una cu pământul
Orice oraș ce-n cale i se pune.
Nebunilor, vă căutați pierirea,
Așa că dați-i lordului ce vrea
Și, astfel, va cruța orașul vostru
Fără-a se apropia mai mult de Wakefield.

JUDECĂTORUL: Domnule Mannering, v-ați primit răspunsul; puteți să vă vedeți de drum.

MANNERING: Ei bine, Woodroffe, parcă-așa îți spune,
Ți-oi blestema refuzul îndrăzneț
Și toți aici de față-or regreta
Clipa în care s-au opus poruncii.

JUDECĂTORUL: Faceți cum credeți – nu ne este teamă.

MANNERING: Vezi tu sigiliile astea de-aici?
Până predai orașul, voi lua
În ciuda ta, tot ce-și dorește domnul meu.

GEORGE: Ferchezuit trufaș, scoate căciula
În fața celor ce-l slujesc pe rege;
De nu, aici, pe loc, te voi sfârși.

MANNERING: Tu cine ești?

GEORGE: Sunt George-a-Greene, supusul regelui.
Urăsc când văd cum oamenii de-onoare
Au de-ndurat tupeu de trădător.
Voi, cei din comitat, prieteni dragi,
Vecini, noi ne supunem regelui;
Suntem englezi și prietenii lui Eduard
Jurați ai lui din pânțele mamei,
Mintea i-o dăruim lui Dumnezeu,
Inima – regelui; averea, cinstea
Și trupul ni-s ale regelui Eduard.
Deci, țacă, pentru trădători avem
Doar săbii și le vom scălda în sânge
În loc să vă-oferim vouă provizii.

JUDECĂTORUL: Bine zis, George-a-Greene!

PRIMUL LOCALNIC: Vă rugăm să-l lăsați pe George-a-Greene să vorbească în numele nostru.

GEORGE: Țacă, de-aici nu vei primi mâncare.
Nu căpătați nici măcar o copită.

MANNERING: Mă uluiește-obrăznicia ta,
Cutezi să îmi înfrunți stăpânul știind
Cât de puternic este? N-am venit
De capul meu, am împuternicire.

GEORGE: Dă-ncoa', să văd, măi, țacă. (Ia împuternicirea.)
Ale cui sunt pecețile acestea?

MANNERING: Iată blazonul contelui de Kendal,
Acesta-i cel al lordului Bonfield
Și-acesta e al lui Sir Gilbert Armstrong.

GEORGE: Uite ce e, măi, țacă, de mi-ar scrie
Așa ceva chiar fiul regelui,
I-aș rupe-n față-nscrisul, să-l oftic (rupe împuternicirea)
C-ar fi tot trădător de rege.

MANNERING: Ai rupt ce v-a trimis stăpânul meu?
Veți regreta și tu, și tot orașul.

GEORGE: Ce-i, te apucă crizele? Îți dau
Niște pilule, să-ți calmezi stomacul.
Vezi tu pecețile de aici? Pe sufletul lui tata,
Ce-a fost răzeș avut la viața lui,
Mănâncă-le sau îmi mănânci pumnalul,
Măi, boiernașule trufaș.

MANNERING: Sper că glumești sau te prostești.

GEORGE: Cu siguranță ai să vezi că nu.

MANNERING: Văd că n-am încotro, măi, George. (Înghite un sigiliu.)
Na, am mâncat una, te rog, ajunge.

GEORGE: Păi, domnule, dacă ai mâncat una
Nici restul n-au de ce să-ți facă rău.

(Mannering înghite celelalte două sigilii.)

Du-te la Kendall, spune-i că deși
I-am sfâșiat înscrisul, sunt amabil
Și, iată, îi trimit pecețile
'Napoi, în burta ta.

MANNERING: În cazul ăsta,
Merg să-i transmit mesajul tău.

(Iese.)

GEORGE: Să-i spună lordului c-a stat de vorbă
Cu George-a-Greene, străjerul din Wakefield,
Ce-i lecuiește pe nebuni și are
Pastile pentru trădători de rege.
Ia spuneți, mulțumiți de ce-am făcut?

JUDECĂTORUL: Da, George, noi suntem tare mulțumiți,
Că cinste-i faci orașului, tăindu-i
Lui Mannering obrăznicia. Vino,
Hai, vino, azi vei fi oaspetele meu,
Ești cel mai demn și vrednic de răsplată.

(Ies.)

SCENA 3

Intră Musgrove și Cuddy .

CUDDY: Părinte scump, ascultă-ți fiul și,
În numele măicuței mele dragi,
Ce-a fost cândva frumoasă pentru tine,
Te rog, îndeplinește-mi rugămintea.

MUSGROVE: Despre ce-i vorba, Cuddy?

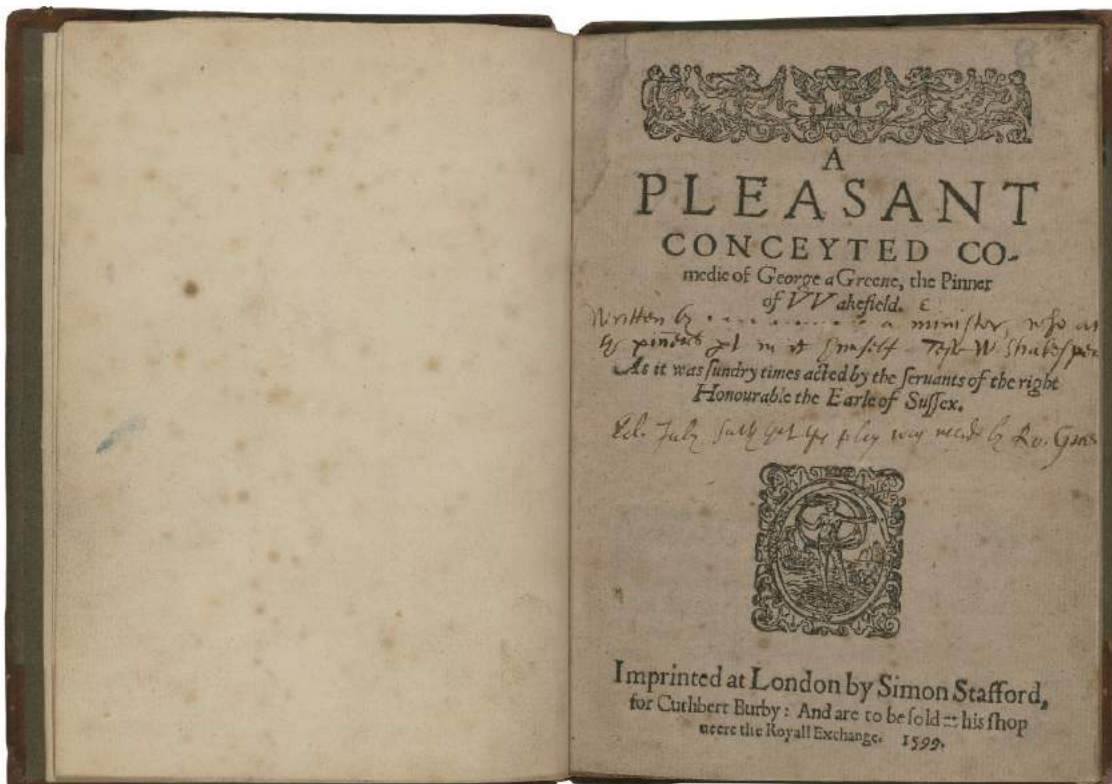
CUDDY: Tată, tu știi preabine dușmănia
Dintre Musgrove și scoțienii vicleni,
Care-au jurat să nu ne lase-n viață
Pe cei ce pot purta o lance-n luptă.

Tată, tu ești bătrân, aproape mort.
Bătrânul William Musgrove, cel văzut
Drept cel mai vajnic călăreț de-aici,
E slab acum, se sprijină-n toiag
Brațul cu care lancea mânuia.
Deci, tată, lasă-mie stăpânirea,
Dă arme tinerilor, onoare bătrâneții.

MUSGROVE: Să piei din ochii mei, fiu prefăcut!
Oasele-mi tremură și, da, mă dor,
Dar numai chinuite de ce-ai spus.
N-a împlinit Musgrove suta de ani?
Nu s-au temut de mine toți scoțieni,
Care, -auzindu-mi numele în luptă,
Fugeau mâncând pământul? Iar acum,
La anii mei, să mor dezonorat?
Nu, Cuddy, nu; sunt hotărât să mor
Așa cum am trăit.

(Iese.)

Maria Stanciu: Voievozii cuvântului și ai faptelor bune

Violeta IONESCU

Cartea de debut a jurnalistei Maria Stanciu, „Voievozii Cuvântului și ai faptelor bune”, apărută la Editura UZP (Uniunea Ziariștilor Profesioniști), București, 2023, este o înmănunchiere de dialoguri dintre autoare și personalități de seamă ai culturii și vieții noastre spirituale, pe care le-a întâlnit de-a lungul carierei sale începută din anul 1992. Așa cum singură mărturisește în prefață, această carte este „*un creuzet care adună învățături, date istorice, atitudini, mentalități, povești de viață – performanțe și informații din științele de vârf, privite, pe cât posibil, din perspectivă creștină.*” Pentru că trebuie să se știe, Maria Stanciu este absolventă a Facultății de Jurnalism, dar și a Facultății de Teologie Ortodoxă, așa că este firesc ca interpretările ei să se raporteze la învățăturile Sfintei Scripturi. În fond, și o facultate și cealaltă îndeamnă la misionarism, iar Maria, exercitându-și meseria, chiar asta face: misiune. Este pătrunsă de misiunea pe care o are de a culege cât mai multe informații valoroase și a le reda publicului larg, spre consemnare și învățătură de minte.

Ea este, într-adevăr o purtătoare de făclie, o călăuză, pe drumul de la izvor la vărsare.

De-a lungul carierei sale, autoarea a întâlnit numeroase persoane, personaje și personalități, dar pentru această carte s-a oprit la vârfuri. Din sfera spirituală îi vom întâlni aici pe: Arhiepiscopul Casian

al Dunării de Jos, Mitropolitul Laurențiu Streza al Ardealului, Episcopul Mihail al Australiei și Noii Zeelande, prof. univ dr. Nicolae Necula, acad. Pr. prof. Mircea Păcurariu etc; Ciprian Olinici, pe atunci ziarist, azi secretar de stat pentru Culte, prof. univ. Gh. I. Șerban, cercetătorul prof. univ. dr. Florin Marinescu, poeta Ana Blandiana, actorul Dan Puric, Lidia Popița Stoicescu, cosmonautul gen. maior (r) Dumitru Prunariu, etnologul Grigore Leșe, jurnalistul Alexandru Mironov și mulți alții.

Mulți dintre ei nu mai sunt astăzi printre noi, dar cuvintele lor, rostite și prinse în „obiectiv” de Maria Stanciu atunci, au rămas și pot fi cunoscute peste timp de oricine dorește să-și îmbogățească universul spiritual.

Unele confesiuni sunt adevărate cateheze. Se citesc cu plăcere și cu interes, pentru multitudinea informațiilor prezentate, pentru bogăția experienței de viață a unor oameni de excepție, care au ajuns la performanțe datorită pasiunii și perseverenței cu care s-au atașat de cariera pe care au îmbrățișat-o.

Din aceaste întrebări se nasc răspunsuri, din răspunsuri se nasc alte întrebări și alte idei pe care cititorul le urmărește, reușind astfel să cunoască și altă față a lumii decât cea care ni se arată zilnic la televizor. O lume care gândește și simte românește, căreia nu-i este indiferent trecutul acestei nații, nici viitorul ei.

Maria Stanciu este o neobosită cercetătoare. Poate fi și o „deformație” de ziarist aplecat spre descoperirea adevărului în toate, dar este pasiunea ei de a afla cât mai multe și a nu ține pentru sine ceea ce a aflat.

Aceste interviuri au fost publicate la vremea lor în ziarul la care a lucrat, cotidianul „Viața liberă” din Galați, la reviste precum „Călăuza Ortodoxă”, la care de asemenea a colaborat și a și lucrat un timp, la ziarul creștin ortodox „Lumina” etc.

Sunt interviuri creștine, abordate prin prisma unui om care respectă Biserica și dogmele ei, care se documentează mai întâi și știe ce să întrebe, nu numai pe prelați, dar și pe artiști, pe scriitori, pe cercetători deopotrivă. Și a știut întotdeauna să aducă interlocutorul în prezent, pentru a face o comparație între timpuri diferite care au similarități.

Iată o mostră din dialogul cu academicianul Dimitrie Vatamaniuc, cel care a realizat o ediție completă a operelor lui Mihai Eminescu și cu care Maria Stanciu are cel mai lung interviu din această carte – care, bineînțeles, nu a putut fi publicat până acum integral decât aici:

«- Se vorbește astăzi tot mai mult despre modificarea Constituției. Cum pune problema Eminescu în această privință?

- El nu era de acord cum s-a întocmit Constituția după model străin și nu s-a ținut seama de realitățile noastre. Însă, așa cum este, spune el, Constituția trebuie respectată, fiindcă nu este „*un mecanism*”, ci este un *text de lege*. Dacă legea a bine aplicată, atunci și treburile merg bine, dacă nu, nu...” Eminescu era împotriva modificării Constituției prin violență. »

Din interviul cu profesorul Florin Marinescu – primul și singurul cercetător român al documentelor și manuscriselor românești confiscate de greci în urma secularizării averilor mănăstirești și păstrate

în diferite mănăstiri și schituri de la Muntele Athos – aflăm ce comoară arhivistică se află depozitată acolo, pe care cercetătorii noștri nu sunt interesați să o abordeze, deși ar exista o șansă enormă de a elucidă unele aspecte din istoria românilor pe care nimeni până acum nu le-a cunoscut:

„-Din cercetările dumneavoastră, câte mănăstiri, biserici și schituri au fost închinăte Sfântului Munte Athos de către Voievozii din cele două provincii românești?

-...Eu, de când cercetez arhivele diferitelor mănăstiri de la Muntele Athos am ajuns la concluzia că au fost închinăte, până în 1863, 130 de biserici și schituri din Moldova și Țara Românească. De pildă, numai Mănăstirea Vatoped am constatat că îi erau închinăte 30 de mănăstiri și biserici românești. Mănăstirea Ivir dispunea de 13, Protaton, sediul administrativ al Muntelui Athos, de 10. La mănăstirea Vatoped, numai de la domnitorul Vasile Lupu sunt 120 de documente românești. Sunt și documente originale, dar și copii. Până acum au trecut prin mâna mea între 25.000 și 30.000 de documente.”

Cu jurnalistul și scriitorul Alexandru Mironov, Maria Stanciu a avut un interviu extrem de interesant. Ea explică, într-un preambul, cum l-a cunoascut. De altfel, fiecare întâlnire a ei memorabilă are o poveste interesantă, uneori chiar mai intereantă decât discuția în sine. Iată ce-i spunea maestrul Alexandru Mironov, Mariei Stanciu, despre un autor îndrăgit al copilăriei sale:

«-În opinia jurnalistului de știință și anticipație, ce reprezintă Jules Verne pentru omenire?

-Jules Verne este constructorul secolului al XX-lea. El a scris cărți care s-au tradus în toate limbile pământului, în sute de milioane de exemplare, încât a molipsit civilizația cu ideile sale. Secolul XX a fost făcut după „stilul” Jules Verne: submarine, nave zburătoare... Acest scriitor francez, aparent de literatură pentru copii, a avut o viziune covârșitoare a spațiului civilizației noastre. »

Cartea Mariei Stanciu merită să fie citită și să stea în orice bibliotecă, este ea însăși fiind o mărturie a credinței, culturii și spiritualității autentice românești.

Albastru

Aristotel PILIPĂUȚEANU

Cu o copertă sugestivă, încercare temerară de a pune sub lacăt, într-o magazie cam șubredă, infinitul, aspirația, seninătatea, volumul lui Săndel Stamate, „Albastru”, Editura „Eikon”, București, 2023, este al șaselea dintr-o serie în care, infatigabil, se oficiază cultul pentru supremația poeziei. Scăpătată din cupa zeilor, împărtășită miraculos doar anumitor muritori, poezia, cu dulcea-i tiranie, își caută locul dincolo de început și sfârșit, de dragoste și ură, de egoism și alteritate, de clipă și veșnicie. Devorând frenetic felii de poezie pe felii de pâine, Săndel Stamate caută esența propriei prezențe în lume, încercând să descifreze misterul izvorător de lumină spirituală, de puritate morală, de propensiune spre estetic.

Uneori, poetul iubește cu ardoare viața, definind-o duios prin elementele ei fundamentale, întărite cu edificatoare epitete. Natura îl înconjoară protector, scaldându-l în emoții tulburătoare: „Ziua și-a găsit culcuș/ La subsuoara caldă a amurgului// Numai marea, însingurată copilă/ Își scutură în sufletul meu/ Coroana de albe petale a valurilor.” Recunoștința și comuniunea sufletească se dezvăluie involuntar. Poetul se lasă înduioșat de un pui de pasăre căzut din lăcașul strâmt de lut ori de ninsoarea ce se răsfățâ mângâind cu fulgii eternitatea. Numai că, din când în când, neliniștite umbre strecoară-n suflet îndoieli și triste presimțiri. Un pastel convoacă imagini picturale specifice toamnei pentru a transfigura stările anxioase: „Toamnă galbenă,/ Ftizică toamnă/ Ca obrazii unei gutui”. Îngrijorarea urcă în acute accente până la insuportabil: „De parcă aș călca/ Cu tăpile goale/ Pe-o gură de coasă”. O răsfângere inversată a sintagmei eminesciene „dureros de dulce”.

Iubirea, sentiment sublim, ESTE aproape clamată pe una dintre manșetele volumului: „Când apare/ Îngerul mă ia de mână/ Și mă duce/ În țara/ Desfătărilor – fără – Sfârșit?? Ființa ei cântă?? Eu, ca Ulise,/ Pierdut în iluzie,/ Ascult, ascult? Vrajit.” Dovezile privind făptura de vis și lumină a iubitei sunt nenumărate. Ea este o altă Ană, jertfă pentru zidire: „S-ajungă la mine, mări a trecut/ Deșertul și munți și drumuri de lut./ Ea vine curată de parcă n-ar trece prin lume/ O știe și cerul și-i calcă pe urme.” Sau sublima pictură voronețiană din poemul care dă titlul volumului: „Îmi amintesc de fata cu ochii albaștri/ Arsura albastră nu s-a mai vindecat/ de parcă ar trece un înger cu mireasa în brațe/ Prin cerul albastru, niciodată uitat.” Efectul iubirii este un dulce vertij, declarațiile de dragoste incubă eternitatea, perechea erotică alcătuiește un monolit inextricabil precum vorba și gândul, sufletul și trupul, noaptea și ziua. Un „Peisaj sumar” ne amintește maxima strămoșilor latini „Non multa, sed multum”. Cu mijloace extrem

de simple, prozaice aproape, Săndel Stamate reușește a sugera complexitatea celui mai voluptuos sentiment uman: „Lună plină pe cer/ Așteptând norul/ Ca fata mare, în poartă, flăcăul”. Intitulat poate intenționat „Sara pe deal”, un poem revelă infinitatea formelor de percepție a farmecului vesperal.

Stoic ratat, poetul declară că nu poate învăța lecția de murire câtă vreme știe de iubire. Veșnica sfășiere între extreme.

Sucesiunea etapelor existențiale îi infirmă. Reducerea libidoului odată cu vârsta este un motiv rar abordat de poezii iubirii gen „până când moartea ne va despărți”. Stamate are curajul de a-l aborda. Asociată cu alte ravagii ale senectuții, diminuarea atracției erotice este, firește, stârnitoare de regrete.

Înțelepciunea, anume dată acestei perioade, recomandă întâmpinarea cu resemnare a pedepsei nemeritate: „Nu pot să te mai caut/ Decât cu ochii// Cu mâinile te-aș căuta/ dar e-n zadar// De nu te mai găsesc e datul sorții/ Căci mă atinge dorul tot mai rar”. Așa se naște solitudinea. Omul se dispensează de patimi și păcatele de el. Se trezește izolat și încolțit de spaime: „În luntrea nopții, șubredă, mă legăn/ Vâsle îmi sunt tristețea, deznădejdea”. Vulnerabilizat, poetul caută cu disperare în mai multe poeme intitulate „Rugă” sursa tristeții și a substitutelor sale, veșnic flămânde, atacând frontal zi și noapte, în pas de felină cu canini asemenea spinilor de roze.

Entropia lucrează serios și nemilos. Zidurile cetății de carne și sânge se șubrezesc progresiv. O stafie inexpugnabilă, moartea cutreieră nestingerită și fără jenă, ca o mireasă fericită mai tot volumul. Entitățile se disociază: iubirea de ură, umbra de trup, marea de sare, mintea de gânduri. Sufletul, peregrin prin galaxii neștiute, poate în

sucsesive metempsihoze, răsare „misterios ca floarea/ Pe stâncă”. Excedat, cenușii unei vieți care nu s-a derulat conform proiectelor adolescenței („Măcar speranță să fi fost,/ Dar nu a fost să fie// A fost în schimb o scurtă nebunie/ Și-o lungă, nesfârșită agonie”), poetul trăiește dureros senzația unui fruct prea copt și fără rost, doritor de a se alătura, „horribile dictu”: „tăcuților viermi/ Și blânderor râme”. Încercările rezumative de autodefinire relevă umilința ființei pe buza necuprinsului abis: „glasul celui ce umple Pustia”; „viermele neadormit al Îndoielii”; „nimenele din viața ta, Doamnă Moarte”.

Mi-aduc aminte cum, profesor fiind la un liceu catolic, am văzut o icoană închipuind o fată frumoasă, cu privirea ațintită spre înalt, purtând cu multă gingășie pe palme delicate un porumbel puțin înfricoșat. Nedumeririi mele, călugării franciscani, italieni i-au răspuns cu un soi de respect: „Sorella Morte, duce sufletul omului la Dumnezeu”. Văzându-mă descumpănit, au adăugat: „Știm cum vedeți dumneavoastră moartea: doamna cu coasa!” Le-am replicat cu mitul mioritic de care s-au arătat foarte interesați. În context „Albastru” oscilează arghezian între extreme înclinând în cele din urmă spre portretizarea edulcorată. „Când toamna se mișcă subtil înspre iarnă/ Cu roți parfumate de iarbă uscată/ Eternul mister ce ne străbate/ Poartă numele tău dulce, Moarte”. Sau constată precum Blaga existența unui ceasornic dotat cu numărătoare inversă: „Și totuși/ E moarte, atâta moarte/ La căpătâiul pruncului abia născut”. Ca să nu mai vorbim de cele 20 de definiții înregistrate într-un „Poem”: „bobul ce în deșert încolțește”; „al vieții dulce izvor”; „corabia ce valul despică” etc.

Mai acceptabil mi se pare Săndel Stamate când elogiază sângele Domnului, îngăduit nouă (cu măsură) de însuși Iisus.

„Într-un pocal de vin se află zeul tău/ Într-un pocal de vin e domnul meu/ Viață, moarte, ură, iubire ori desfrâu,/ Al lui Cristos încrâncenat destin/ Pe toate le aflăm/ Într-un pocal de vin ”.

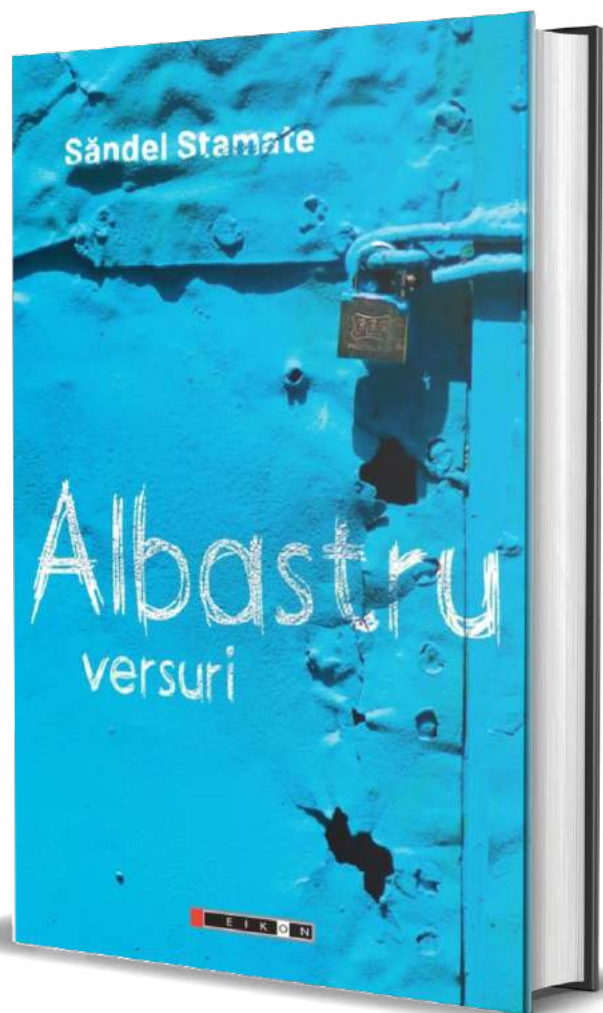
Poetul execută și „exerciții de ținut plânsul” la două aparate: trecutul și viitorul. O simplă odaie de țară, nacelă a timpului, declanșează amintirea părinților și a fraților. Eul trăiește amara clipă a frângerii de aripă. În schimb, învățăturile lui Săndel Stamate către fiul său, dau frâu liber îngăduinței la toate capitoarele: cutezanța de a cuceri cosmosul, voluptatea dictatorială, răpunerea fără milă a dușmanului, pasul greșit al adulterului, vorba îndrăzneată, vana strălucire vestimentară. Cu o singură excepție: dreptatea aflată mai presus de orice argument. Aceste rânduri pentru urmași deschid însă cutia Pandorei, căci, cum știm de la romani („Pereat mundus, fiat justitia”) și până la Camil Petrescu, conceptul de dreptate absolută a doborât multe minți. Puțina diplomație, flexibilitate, nu strică.

Stilistic, însușirea principală a poetului este concizia. Din sutele de poeme care-i mobilează mintea, din zecile dintre ele transpuse grafic, el alege cu parcimonie textele încredințate tiparului. Iar acelea, la rândul lor, se restrâng formal, conform principiului maiorescian „idei multe în cuvinte puține”. O raritate în contextul inconștienței prin care s-a zămislit în zilele noastre un adevărat ocean de maculatură literară.

Prefața semnată de Petruș Andrei subliniază că poezia lui Săndel Stamate se hrănește, cu tristeți și bucurii, din victorii și înfrângeri, din lacrimi și amintiri. Frecvența metaforelor accentuează frumusețea și eleganța versului. Reveria, meditația, autoanaliza înobilează statutul poetic.

Pertinente observații, meritate aprecieri.

Pășind riscant pe sârma subțire inscripționată cu shakespearianul „a fi sau a nu fi”, oscilând lucrativ între beneficiul de a se mai bucura o vreme de clipele fericite ale vieții („Mai sunt încă roze, mai sunt”, vorba lui Macedonski) și teroarea de nu avea idee despre ce se află dincolo, Săndel Stamate scrie o poezie a frământărilor, a regretelor, dar și a neostoitei sete de cunoaștere.

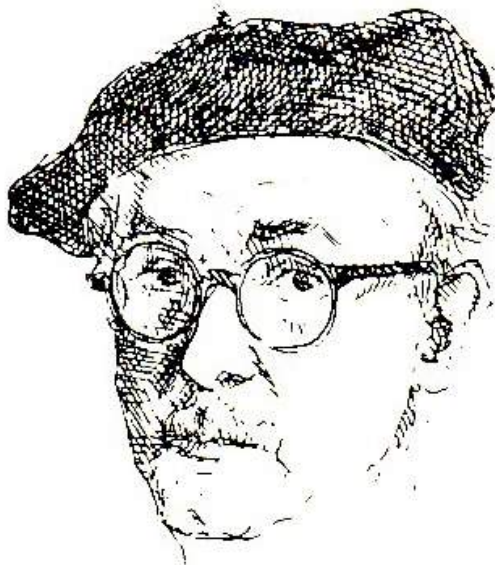
DICȚIONAR

Artiști plastici gălățeni (202)

Corneliu STOICA

OLARIAN, Mircea – pictor, grafician (n. 19 septembrie 1898, Galați - m. 27 august 1985, București). Studii libere de pictură. Între 1908 – 1933 a trăit în Craiova. Aici a urmat Școala Comercială „Gh. Chițu”, după care a intrat funcționar la Banca Comerțului. În timpul liber desena, picta și făcea copii la Pinacoteca „Alexandru și Aristia Aman” după lucrări ale lui Nicolae Grigorescu și Artur Verona. Un timp a luat lecții de pictură de la Freda Tribalsky-Delnevo, artistă care făcuse studii între 1907-1911 la Academia de Arte Frumoase din München. În 1925 îl cunoaște pe pictorul Eustațiu Stoenescu. Acesta, impresionat de lucrările sale, îl îndeamnă să-și continue activitatea artistică. A debutat în 1926 cu o expoziție personală deschisă în Salonul Prefecturii Dolj. Renunțând la slujba de funcționar bancar, de la 1 iunie 1927 a avut posibilitatea să lucreze la Institutul de Arte Grafice „Ramuri”, în cadrul căruia a putut să-și valorifice calitățile de desenator. Este admis cu lucrări la Salonul alb-negru și la Salonul oficial de pictură din București.

În 1930 primește premiul II pentru un „Autoportret” expus la Salonul de pictură și sculptură din București. Își mai organizează două expoziții personale la Craiova în 1929, la Casa Albă a Băncii Comerțului, și în 1932, la Sala Minerva, iar după expoziția din 1933 de la București, Sala Mozart,

hotărăște să se stabilească în Capitală. Aici continuă să lucreze și să-și organizeze alte expoziții (1945, 1957, 1970). A fost prezent cu lucrări la Salonul de desen și gravură între 1932-1938 și 1940-1945, la Tinerimea Artistică în 1945 și 1947, iar în perioada 1953-1959 a participat la Expoziția anuală de stat a artelor plastice și la Expoziția anuală de grafică. Lucrări ale sale au figurat între anii 1969-1978 în expoziții de artă românească deschise în Italia, U.R.S.S., Polonia, S.U.A., Filipine, China, Vietnam,

Bulgaria, Germania, Venezuela. A ilustrat volumele „Oltenia” (Fundatia Culturală Regală „Regele Mihai I”, Regionala Oltenia, 1943, retipărit în 2008 la Editura Scrisul Românesc), Ilariu Dobridor – „Oameni ridicați din țărâtime” (colecția „Cartea satului”, Fundatia Culturală Regală „Regele Mihai I”, Craiova, 1944), Sabina Paulian – „Salba ielelor” (Craiova, 1931) etc. În 1978, când împlinea 80 de ani, și-a organizat prima Expoziție retrospectivă la București, găzduită de Sala Dalles. În 1984, Muzeul de Artă din Craiova îi deschide expoziția de grafică „Craiova văzută de Mircea Olarian”. Va fi omagiat în 1998 cu o altă expoziție retrospectivă organizată de Muzeul de Artă craiovean la împlinirea a 100 de ani de la naștere. Distincții: Ordinul Meritul Cultural clasa a IV-a (1968).

Mircea Olarian s-a remarcat prin peisajele executate în manieră postimpresionistă, prin portrete și ilustrație de carte. Deși autodidact, a ajuns să-și formeze un stil propriu și să lase de-a lungul anilor impresia că este stăpânul unei viziuni și a unei gândiri profunde, care au ca finalitate interpretarea personală a realității la care și-a racordat creația și nu a abandonat-o niciodată. De aici menținerea sa în cadrele unui figurativ care să restituie cu claritate această realitate cu mijloacele artistice pe care le are la dispoziție. A pictat edificii importante ale Craiovei, străzi și case vechi, cu elementele lor de arhitectură, colțuri pitorești, biserici și mănăstiri, redând acel specific al locurilor, poezia și parfumul lor de altădată. Pledează în aceste sens tablouri ca „O vedere a Craiovei de altădată”, „Vedere generală a Craiovei în 1930”, „Vechea biserică Sf. Dumitru”, „Palatul Ramuri”, „Hanul doctorului Beron”, „Casa Coțofeanu”, „Casele N. T. Popp”, „În fața bisericii”, „Casă pe Strada Târgului”, „Centrul Craiovei”, „Hanul Chintescu”, „Răscruciul Mic”, „Piața Veche Elca”, „Tren în gară”, „Vatră din Gorj”, „La fântână” ș.a. A imortalizat priveliști ale parcurilor și străzilor Bucureștiului, aspecte cu Piața Universității, Clopotnița Bisericii „Sf. Silvestru”, Pridvorul Bisericii

Mircea Olarian - În lunca

Mircea Olarian - Vechea Piață Amza

Mircea Olarian - Clopotnița Bisericii „Sfântul Silvestru”

Sf. Spiridon Vechi, Turnul Colței etc., secvențe din alte localități urbane sau rurale din țară, de pe Dunăre sau de la Marea Neagră („Peisaj dunărean”, „La nisip”, „Sighișoara”, „Cozia”, „Dimineață la Ada-Kaleh”, „Bordeeni”). Din călătoriile sale în Italia a reținut imagini care pot fi admirate în lucrările „Roma – Fântâna Medicis”, „Roma – Intrarea în For”, „Arcul de triumf al împăratului Constantin”, „Fortăreața Sant’Angelo”, „Assisi”, „Mănăstirea Sf. Francisc din Assisi”. De foarte multe ori peisajele sale sunt însuflețite de prezența omului, surprins în atitudini și gesturi firești, în momente de muncă sau de relaxare. Fie că sunt realizate în ulei, în desen, laviu, acuarelă, acvaforte, acvatinta, pointe-seche, aceste lucrări, pe lângă valoarea artistică, au o incontestabilă valoare documentară. Nu lipsesc din creația sa nici compunerile alegorice sau cele care fac trimitere la evenimente ale istoriei naționale („Evocare istorică”, „Suceava”, „Civitas luminis”, „Târgoviștea voievodală”), după cum nu lipsesc nici compozițiile inspirate din realitățile epocii contemporane („Forjă la Hunedoara”, „În practică”, „La Uzinele 23 August”, „Forje la Grivița Roșie”, „Montarea locomotivelor”). Referindu-se la creația picturală și grafică a artistului, criticul de artă Virgil Mocanu nota cu prilejul retrospectivei din 1978: „Cert este că Mircea Olarian pornește de la realitate, o surprinde în detalii și o urmărește consecvent de-a lungul întregului proces de transpunere în imagine artistică, declarându-se satisfăcut în momentul în care racordul optic dintre model și dublul său se face cu minimum de obstacole sau derogări. Așa se întâmplă cu peisajele, artistul cultivând un stil «vedutist», apropiat nostalgic de preromantismul venețienilor Guardi, Tiepolo, Canaletto, poate pentru că «scenografiile» sale virtuale au ca subiect, de multe ori, Italia, alteori notând cu exactitate dar cu un ton epic, eroizant chiar, aspecte actuale ale peisajului autohton. Așa se întâmplă și cu portretele, restituiri recognoscibile, dar și sondaje psihologice atente, o imagine a lui George Enescu, dublată de un șir de siluete ce pot constitui fotogramele unei mișcări, reprezentând paradigma atitudinii adoptate în această situație. Acuratețea execuției urmează unei vizibile certitudini conceptuale, unei autoritare luări în posesiune a realității, fără îndoieli și reticențe, ceea ce conferă acel aer de lucru solid, bine făcut și definitiv, ca în tradiția genului, degajat de ansamblul expunerii” („România literară”, nr. 39, 28 septembrie 1978). Desenele sale, care au înnobilit paginile revistei craiovene „Ramuri”, reprezintă, de asemenea, peisaje, dar mai ales foarte multe portrete ale unor personalități românești. În rândul acestora din urmă amintim: „Marele logofăt Ioan Bibescu”, „Vornicul Iordache Otetelișanu”, „Gheorghe Lazăr”, „Titu Maiorescu”, „Ioan Maiorescu”, „Ștefan Octavian Iosif”, „Ion I. C. Brătianu”, „Eugeniu Carada” (economist și scriitor), „Dumitru Tomescu” (unul din întemeietorii și directorii revistei „Ramuri”), „Ștefan Braborescu” (poet și prozator). Ele pun în evidența măiestria artistului în conturarea cu economie de mijloace a chipului celor portretizați, spontaneitatea, siguranța, subtila pătrundere psihologică de care dă dovadă în individualizarea modelelor.

Bibliografie: Paul Rezeanu, *Artele plastice în Oltenia (1821 – 1944)*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1980; Mircea Deac și Tudor Octavian, *300 de pictori români*, Fundația Jean Louis Calderon, Noi Media Print, București, 2007; Petre Oprea, *Artiști participanți la expozițiile Societății Tinerimii Artistice (1902-1947)*, Editura Maiko, București, 2006; Valentin Ciucă, *Dicționarul ilustrat al artelor frumoase din Moldova 1800-2010*, Editura Art XXI, Iași, 2011; Corneliu Stoica, *Popasuri ale privirii*, Editura „Sinteze”, Galați, 2013.

MORPHOCHROMA

Graficianul Cornel Corcăcel și tehnica gravurii

Corneliu STOICA

Afirmat ca un redevabil portretist și pastelist, dar care nu a exclus din creația sa nici peisajul, natura statică sau florile, graficianul Cornel Corcăcel, în ultimii ani, a abordat tot mai des și tehnica gravurii, tehnică pe care și-a însușit-o de la profesoara sa de la Facultatea de Arte Vizuale și Design din Iași, doamna Atena Elena Simionescu, una dintre cele mai valoroase graficiene din România. Gravurile sale, realizate în ac rece, au fost apreciate de juriile expozițiilor cu caracter național la care a participat pentru calitatea execuției și limbajul interpretării moderne a temelor alese. Pentru lucrarea „Ars Censurae”, care prin imagine amintește întrucâtva de „Capriciile” lui Francisco de Goia, artistul a primit Marele Premiu la Bienala Națională de Artă Plastică „Lascăr Vorel” de la Piatra Neamț (2021). „Prometheika” i-a adus Premiul „Ștefan Luchian” pentru Grafică la Bienala de Pictură și Grafică „Ștefan Luchian”, ediția I, de la Botoșani (2023). Alte gravuri i-au fost nominalizate la Bienala Internațională de Artă Contemporană „Ion Andreescu”, Buzău (2020, 2022), Bienala Internațională „Nicolae Tonitza”, Bârlad (2022), Expoziția – Concurs „Saloanele Moldovei”, Bacău – Chișinău (2022, 2023) etc.

Pornind de la mitul lui Prometeu, cel care a furat din cer focul și l-a dăruit oamenilor, de la suferințele îndurate de acesta pentru fapta sa, fiind înlănțuit de Zeus pe muntele Caucaz, unde un vultur îi devora în fiecare zi ficatul care se regenera în timpul nopții, Cornel Corcăcel, în compoziția „Prometheika, aduce un elogiu inteligenței și creativității umane, omului de geniu aflat în slujba progresului și civilizației. „Necuprinsul jertfei” dezvoltată idea

sacrificiului uman pentru realizarea unui scop nobil și a recunoștinței cu care este cinstită de către urmași memoria celor care au săvârșit fapte deosebite.

„Renașterea Venerei” este axată pe mitul zeiței dragostei, frumuseții și fertilității la romani - Venus (variantă Venera; Afrodita, la greci), despre care legenda spune că a fost repudiată de soțul său, Vulcan, pentru că a surprins-o în brațele zeului războiului, Marte, din unirea cărora a rezultat nestatornicul Cupidon (Amor). Compoziția lucrării este alcătuită din două registre. Cel de la bază este mai nebulos, semnificând tocmai latura mai întunecată din comportamentul zeiței. În planul superior, această este figurată în toată splendoarea ei fizică, etalând un trup cu forme rotunde, epidermă catifelată, sâni planturoși.

„Imperatori Censura” este inspirată din istoria Imperiului Roman. Termenul militar și politic latin *imperator* desemna pe comandantul suprem al armatei și al flotei, mai apoi titlul a fost acordat și unor generali care și-au condus trupele la victorie. Cornel Corcăcel îl folosește cu sensul de împărat și printr-o serie de elemente simbolice sugerează autoritatea imperatorului, atitudinea dictatorială a acestuia, intoleranța, dar și inteligența în găsirea unor strategii manipulatorii în susținerea unor decizii ale sale. „Exodus propagatorum” nu este lipsită de o incisivă ironie, valabilă și pentru ceea ce se întâmplă cu propaganda și propagandiștii în contemporaneitate: vorbe goale, sforăitoare, ridicole, care provocă și râsul unor animale (o maimuță în cazul lucrării).

„Pocalyptic” este și ea o evocare vizuală simbolică a lumii zburcinate de

Cornel Corcăcel - Renașterea Venerei

astăzi, cu conflicte armate aducătoare de moarte, distrugeri și tragedii umane, cu încălcări ale drepturilor omului, cu migrații în masă, cu persecuții pe motivul apartenenței la o etnie, religie, rasă, politică sau cultură etc. O lume în destrămare, bântuită de convulsii sociale, dezechilibrată, într-o lucrare cu atmosferă apocaliptică.

„Ghetsimani” își are sorgintea în mitologia biblică, graficianul purtându-l pe iubitorul de artă în Țara Sfântă - Ierusalim, pe urmele lui Iisus Hristos și ale ucenicilor Săi, în Grădina Ghetsimani, aflată la poalele Dealului Măslinilor, la est de pâraul Kidron. Cel mai iubit loc de rugăciune și liniște al lui Iisus. La baza suprafeței spațiului plastic, autorul a scris: „Deasupra, fără tihnă, se frământau măslinii”. Imaginea Mântuitorului, Om și în același timp Dumnezeu, ca și cea a măslinilor, configurate într-o grafie de mare precizie, sunt dominante. În colțul din dreapta lucrării, siluetele celor 12 ucenici, schițate sumar, atestă prezența acestora alături de Învățătorul lor.

Alte gravuri se intitulează „Damnatio Memoriae”, „Interconection”, „Înger cu o aripă”, „Fereastra eului”, „Prospective act”, „Colț de Rai”. Aceasta din urmă este un peisaj acvatic de o rară frumusețe. Oglinda apei este realizată cu o ingenioasă țesătură de linii, hașuri și pete, iar vegetația de pe malul lacului este abundentă, abia se zărește firmamentul în spatele ei. O cruce implantată pe mal sugerează că aici s-au întâmplat și drame, ceea ce omul, venit să se relaxeze în mijlocul unei naturi atât de generoase, n-ar trebui să uite când se avântă în apă.

Ca în majoritatea pastelurilor lui Cornel Corcăcel, și în gravurile sale figura

Constantin Ticu Arămescu - Sfântul

centrală a acestora este omul. Compoziția lucrărilor nu este încărcată, ci destul de aerată, iar elementele folosite de artist ascund sub haina metaforei sau simbolului adevăruri umane ale căror semnificații trebuie descoperite cu răbdare. De fiecare dată autorul găsește și în această tehnică soluțiile de limbaj cele mai potrivite pentru a exprima ceea ce și-a propus. Uneori, folosește chiar combinația gravură – pastel, așa cum se poate vedea în una din variantele lucrării „Ars Censurae”, unde peste compoziția gravată suprapune pe unele zone pigment de pastel extramoale, obținând astfel o mai mare expresivitate cromatică a imaginii de ansamblu.

Cornel Corcăcel abia a depășit 50 de ani. Este lector univ. la Facultatea de Arte din cadrul Universității „Dunărea de Jos Galați, doctor în Arte Vizuale cu o teză care este o adevărată istorie a tehnicii pastelului din arta plastică universală și românească. Mai mult decât atât, această teză conține o amplă expunere a modalităților de lucru și a rezultatelor obținute în strădaniile sale de obține diverse texturi și expresivități plastice superioare („Tehnica pastelului între tradiție și contemporaneitate”). Știindu-l cât de preocupat este de arta sa, cât de consecvent și exigent este cu sine însuși, suntem siguri că în anii viitori creația lui va înregistra noi câștiguri, care să-i definească și mai bine personalitatea și contribuția adusă la dezvoltarea artei gălățene și nu numai.

Cornel Corcăcel - Necuprinsul jertefei

Cornel Corcăcel - Pocalyptic

ARHIVĂ FOTO

1. Super petrecere de 1 iunie organizată de Consiliul Județean Galați
2. Farmacia Ținc. Bijuterie a istoriei Galațiului restaurată și renovată de Consiliul Județean Galați
3. Muzeele prin ochii copiilor. Tur muzeal unic în România care a încântat deja peste 10.000 de copii
4. Pianul Fermecat. Concurs Internațional de Interpretare ediția a VIII-a

CRONICĂ

5. Vibrația astrului leonin - Octavian Mihalcea
32. Maria Stanciu: Voievozii cuvântului și ai faptelor bune - Violeta Ionescu
35. Albastru - Artistotel Pilipăuțeanu

SERIAL

7. Cultul Dunării - Gheorghe Felea
13. Fragmentare - Carmen Andrei
18. Eminescu și lumină de lumină - George Lateș
20. Rucsacul verde - Ion Manea
24. Evul Mediu - Theodor Vasilescu

CREAȚIE LITERARĂ

16. Ferecat / desferecat - Valeriu Mititelu

TRADUCERI

27. Robert Greene, George-A-Greene, străjerul din Wakefield - traducere Oana Celia Gheorghiu

ART CITY Reading CITY

15. Zboruri interioare - Ben. Corlaci, Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați

ARTĂ PLASTICĂ

37. DICȚIONAR. Artiști plastici gălățeni (202) - Corneliu Stoica
40. MORPHOCHROMA. Graficianul Cornel Corcăcel și tehnica gravurii - Corneliu Stoica

„dacă dunărea ar fi cerneală
o calinara plină
am putea scrie cu ea toate poemele”

adrian alui gheorghe

„daa, pentinza plajă de la sfântul gheorghe
dunarea și la varzarea ei în mare ca un
semn al eliberării”

varujan vossanian

„dunărea e cum să o spun mai bine mai
onest și mai adevărat? - fluviul
normalității mele”

cristian pătrășconiu

journal de bord

